

DIRVA

Nr. 36

Kovo-March 25, 1960

Cleveland, Ohio

APGAILESTAUJA KREPŠINIO NUOSMŪKĮ LIETUVOJ

Kaune potvynio pavojus sumažėjęs

Šachmatų meistras Vladas Mikėnas apgailestauja, kad krepšininkai, kurie, kaip jis pabrėžia, pirmieji išgarsino Lietuvos sportą, dabar vis smunka žemyn ir žemyn. Esą, Lietuvos krepšininkai dabar jau beveik nepajėgia kovoti su kitomis komandomis kaip lygūs su lygiais, ir lygio skirtumas vis didėjas. Krepšinio meistrai iš centro, esą, nelanko provincijos, o tenai krepšinio populiarumas esąs kritęs, todėl nebėra iš ko daryti naujų pajėgų atrankos.

Tačiau Algimantas Jocius, 18 m. amžiaus ir 192 cm. (6'4") ūgio, iš kaimo nuo Ukmergės, pasisiūlė treniruotis ir tapo pakviestas į kovo 26 d. Klaipėdoje atidaromą aukštaūgių krepšininkų lavinimo stovyklą.

R. JUKNEVIČIUS RODO LERMONTOVĄ

Kovo 12 d. Vilniaus dramos teatre buvo premjera

— Lermontovo Maskardas, režisuojamas R. Juknevičiaus.

VILKAI IŠPIOVĖ KOLCHOZO ŠUNIS

Kovo pradžioje Kapčiamiesčio apylinkėje (apie 20 kilometrų į vakarus nuo Druskininkų) viename kolchoze alkani vilkai išpiovė beveik visus priristus šunis. Rytai rasdavę tik grandines, be šunų...

MUZIKO ANTANO OLŠAUSKO SUKAKTIS

Muzikas Antanas Olšauskas (Juozo Olšausko, buv. A. Vanagaičio bendradarbio brolis) Kaune susilaukė 60 metų amžiaus sukakties ir iš valdžios susilaukė nusielpniuso meno veikėjo titulo. Anksčiau, kaip medicinos profsąjungos choro dirigentas, koncertavo Rygoje, Taline, Minske, Kijeve, Maskvoje. Tą ansamblį perleisdamas kitiems, dabar vado-

vauja net trims mažesniems chorams Kaune: mokytojų namų, klinikinės ligoninės ir "Cotton" fabriko. Paskirtas vyresniuoju dirigentu šią vasarą rengiamoje dainų šventėje.

KAUNE POTVYNIŲ PAVOJUS SUMAZĖJĘS

Kauno hidroelektrinės direktorius Vladas Stukas aiškina Kauno gyventojams, kad užtvanka padėsianti sulaikyti pavasarinį vandens potvynį Nemune, taigi potvynio pavojus miestui būsiąs mažesnis. Pernai Nemuno vandens debitas pasiekęs 3620 kubinių metrų per sekundę — pirmą kartą toks aukštas per 146 metus. Šįmet numatomas debitas ne didesnis kaip 3000 kubinių metrų per sekundę. Vanduo ir ledai galėsia būti sulaikyti tvenkinyje ir nuleidžiami sulėtintu tempu. Užtvanka galinti praleisti iki 4500 kubinių metrų per sekundę, taigi apie pusantro Nemuno... Tvenkinyje dabar esą dar tik 113 milijonų kubinių metrų vandens, o normaliai turį būti 462 milijonai. Tvenkinys (vad. Kauno jūra) prisipildysias kaip tik pavasarinio potvynio metu. Direktorius užtikrina, kad užtvanka esanti pakankamai stipri ir jai nesą pavojaus sugriūti: apskaičiavimai buvę labai rūpestingai tikrinami, ir betonavimas taip pat buvęs gerai prižiūrimas.

Inž. Vladas Stukas yra įgėgėnės direktorius. Statybos viršininkas tebėra Luchniovas, kuris čia dar viršininkaus ligi vasaros, kol galutinai baigs statybą. Dar neįtaisyta trečioji turbina ir yra dar kitų nebaigtų statybos darbų. (LNA)

LTS skyrių dešimtmečio minėjimas New Yorke

--Drąsus ne tas, kuris sukaradu rankoje, dantis grieždamas, lyg koks įniršęs žvėris, šoka savo artimą žudyti, pamiršęs, kad pats yra žmogus, bet tikrai drąsus tikrai tas, kuris užminties, SAŽINĖS, ŽODŽIO IR SPAUDOS LAISVĘ KOVOJA, KURIS DRĮSTA SAVO NUOMONES GINTI ir į akis teisybę sakyti, --skaitė Aleksandras Merkelis iš savo parašytos V. Kudirkos monografijos, ALTS-gos Elizabeto, Newarko ir New Yorko 1-jo ir II-jo skyrių dešimtmečio minėjime, kuris įvyko kovo 19 d., Carnegie Endowment salėj, New Yorke.

Didvyriškumas tautai reikalingas visais laikais, bet jis ypač

būtinas, kai tauta pavergta ir priešui naikinama. Todėl nuolatini didvyriškumas, be paliovos ir besąlyginis aukojimasis Lietuvos laisvei ir gerovei gali lietuvių tautą išlaikyti gyvą, --kalbėjo prelegentas, interpretuodamas V. Kudirkos parašytą Lietuvos Himną.

Tautiškoj giesmėj skelbiami didvyriškumo, tautinės kultūros, dorybės, altruizmo, šviesos, tėvynės, meilės ir lietuvių tautos vienybės idealai--sudaro V. Kudirkos tautinės ideologijos pagrindus ir, tik juos plačiau atskleidžiami, tegalime suprasti jo asmenybės didingumą, jo skel-

(Nukelta 1 8 psl.)

Mūsų tautietis dailininkas Jonas Rimša Pietų Amerikoje yra pasidaręs jaunųjų dailininkų simboliu, o jo darbai Bolivijoje laikomi tautos turtu ir draudžiami be prezidento leidimo išvežti į užsienį. Mūsų bendradarbis Valdas Adamkavičius, lankydamasis Pietų Amerikoje, turėjo su žymiuoju dailininku pasikalbėjimą, kurį spausdiname 3 psl. Tikimasi, kad gal dar šiais metais pavyks suruošti JAV-bėse jo darbų parodą. Nuotraukoje dail. Jonas Rimša darbo metu.

CHRUŠČIOVAS GĄSDINA VOKIEČIAIS PRANCŪZIJA

Amerika remis Ispaniją

Paryžiūn atvykęs Chruščiovas buvo mandagiai, bet gana vėsliai sutiktas prez. De Gaulle ir smalsių, bet ne ypatingai entuziastingų prancūzų.

Vos tik išlipęs iš lėktuvo, tris ar keturis kartus ilgesnėje, negu tokiais atvejais įprasta, kalboje jis davė suprasti, kad noris tuoj pat pradėti kalbėti apie reikalus, ir kad tie jo reikalai yra: įspėti prancūzus apie "vokiečių militarizmo atgimimą". Oficialiame bankete jis pabrėžė, kad esą reikalinga "likviduoti II Pasaulinio karo liekanas ir pasirašyti taikos sutartį su Vokietija". Rusų terminais, tai reikšia patvirtinti Vokietijos padali-

nimą ir pripažinti komunistinį Rytų Vokietijos režimą.

Net trim atvejais pirmąją vizito dieną jis pabrėžė tą temą, tuo pat metu saldžiuvaudamas prancūzams, kad Rusija ir Prancūzija esančios "didžiausios jėgos Europos kontinente".

Prez. De Gaulle, palaikęs artimą draugystę su Vak. Vokietija ir be kompromisų reikalaujamas Vakarų teisių Berlyne, nedviprasmiškai atmetė Chruščiovo pažiūrą. Jis pabrėžė, kad Sovietija ir Prancūzija esančios dvi priešingos stovyklos, tačiau vertino Chruščiovo norą sušvelninti tarptautines įtampas, tačiau jų reikią siekti "su realizmu".

Washingtoną lankančiam Ispanijos užsienių reikalų ministrui Fernando Maria Castiella JAV pažadėjo, kad stengsis Ispanijai padėti tapti pilnateisiu Vakarų tautų bendruomenės nariu.

Tai buvo pareikšta po Castiello pasitarimo su prez. Eisenhoweriu. Tolesni pasitarimai vyko su valst. sekr. Herteriu ir pasekretoriumi Dillonu. Jie laikomi tęsiniu priešviršūninių pasitarimų serijos, kurios rėmuose buvo tartasi su Washingtoną lankiusiais Vak. Vokietijos ir Izraelio vyriausybės šefais.

Kiti reikalai, aptarti pasitarimuose su Ispanijos užs. reik. min. Castiella, liete:

- * Ispanijos ekonominį progresą, pradėtą praeitą vasarą paskelbtąja stabilizacijos programa, JAV pagalba Ispanijai šiais metais sieks 45 mil. dolerių, tuo būdu sudarydama bendrą sumą 1,100 mil. dol., skaitant nuo 1953 metais Ispanijoje pradėtų statyti amerikinių karinių bazių;

- * Lotynų Ameriką, kuria Ispanija labai domisi dėl istorinių ryšių. Ispanija atšaukė savo pasiuntinį iš Kubos tuo pačiu metu, kada JAV buvo atšaukusi savo ambasadorių Ph. Bonsal. JAV ambasadorius grįžo į Kubą, Ispanijos dar ne;

- * Imigraciją -- Ispanija nusiskundė, kad metinė kvota ispanams esanti permaža. Dabar į JAV įsileidžiama per metus 250 ispanų, naujajame prez. Eisenhowerio projekte numatoma 964.

- * Vak. Vokietijos bazes -- šis klausimas buvęs iškeltas Vokiečių iniciatyva, ir Ispanija nenorinti sukelti tarptautinio triukšmo.

Kaip dabar aiškėja, Vak. Vokietija kreipėsi į Ispaniją tik dėlto, kad negavo bazių NATO narių kraštuose.

Lenkų diplomatas pasiprašė Amerikos globos

Komunistinės Lenkijos diplomatas Ryszard Krollicki, kuris slapta išvyko iš Indonezijos, pasiprašė politinės prieglaudos Jungtinės Valstybės. Jis buvo pirmasis Lenkijos ambasados Indonezijoje sekretorius, savo rangą antrasis po ambasadoriaus, Indonezijoje jis buvo išgyvenęs dvejus metus. Iš ambasados su žmona ir vaikais, kaip dabar paaiškėjo, jis pabėgo vasario pabaigoje, Chruščiovui besilankant Indonezijoje.

Indonezijoje buvę imtasi intensyvių priemonių paslapčiai apie jo pabėgimą. Indonezijoje buvę imtasi intensyvių priemonių paslapčiai apie jo pabėgimą.

Indonezijoje buvę imtasi intensyvių priemonių paslapčiai apie jo pabėgimą.

Indonezijoje buvę imtasi intensyvių priemonių paslapčiai apie jo pabėgimą.

Indonezijoje buvę imtasi intensyvių priemonių paslapčiai apie jo pabėgimą.

Indonezijoje buvę imtasi intensyvių priemonių paslapčiai apie jo pabėgimą.

išlaikyti, kad nesuerzintus sovietinio diktatoriaus. Ir dabar dar nė žodžio ten neskelbta apie Krollickio afėrą.

Krollickio pabėgimas yra ant staigi permaina tarp sovietinio bloko diplomatų, reziduojančių Indonezijoje. Keliomis dienomis anksčiau, kaip tikima, pats Chruščiovas staiga išsiuntęs Maskvon Sovietijos pasiuntinį Volkovą. Ypač kritiškai, kad jis buvo išsiųstas nelaukiant, kol Chruščiovo vizitas bus baigtas.

Krollickis, kaip spėjama, galįs labai daug žinoti apie sovietinio bloko strategiją Indonezijoje. Kur jis šiuo metu yra, neskelbiama. Tačiau esama prielaidų, kad jis jau esąs Amerikoje arba bent pakeliui į Ameriką.

Pastarosiomis dienomis slapta į Varšuvą išvyko ir Lenkijos ambasadorius. Spėjama, kad Lenkijos vyriausybė jį iššaukusi aiškintis dėl Krollickio pabėgimo.

Viduriniuose Rytuose vos nekilio naujas ginkluotas konfliktas, kai sugedęs vienos filmavimo bendrovės lėktuvas buvo priverstas nusileisti demilitarizuotoje zonoje tarp Izraelio ir arabų.

V. Maželio nuotrauka

--Tik su mažu lagaminėliu, prašau...

TRAKTORIAI VIETOJ ŠAUTUVŲ

Bet Kuba nori sovietinių Migų...

Liliputinės Vid. Amerikos respublikos Kostarikos (nepilnas milijonas gyventojų) prezidentas neseniai įvykdė neeilinius mainus. Tačiau susidomėjimo verta ne mainų prekyba, nes ja turi verstis visi ūkiškai atsilikę ir devizų stingą kraštai, bet pats mainų objektas: jis Jungtinėms Valstybėms atidavė visus savo krašto ginklus, susidedančius iš 6,000 pasenusių karabinų, už tai gaudamas 3 naujus traktorius. Tuo būdu, Kostarika pasiekė tą būklę, kuri, kai kurių nuomone, siektina visai Lotynų Amerikai. Ir prez. Eisenhoweris yra tos nuomonės. Jis, neseniai įvykusios kelionės po P. Ameriką metu, Čilės parlamentui pažadėjo, kad JAV "energingai, greitai ir ryžtingai" pasipriešintų bet kokiai agresijai prieš P. Amerikos kraštus. Sumažintos tų kraštų ginklavimosi išlaidos atpalaiduotų pinigų produkcingiesiems tikslams.

Prez. Eisenhowerio iniciatyvą iššaukė ne tik moraliskai etiškos priežastys, bet ir ekonominiai motyvai. Lotynų Amerikos kraštai, kaip pastarosios prez. Eisenhowerio kelionės metu išryškėjo, iš JAV laukia ūkinės pagalbos tokiu mastu, kurį pastarajai nelengva jai išspausti iš savo biudžeto. Kita vertus, JAV nenori, kad tie milijonai, kurie vis dėlto išpompuojami į Pietų Ameriką, nebūtų paverčiami ang-

liškaisiais lėktuvnešiais arba prancūziškaisiais sprausminiais lėktuvais.

Brazilija, kuri nuolatinį savo biudžeto ir užsienio prekybos deficitą tegali padengti iš pastovios JAV pagalbos, 36 milijonus dolerių išleido už anglišką lėktuvnešį ("Vengeance", dabar pavadintas "Minas Gerais"), ir dar --be priklausančių lėktuvų. Argentina, taip staigiai padidėjęs kaimynės kariniam potencialui, nesugalvojo nieko kita, kaip nusipirkti kitą anglišką lėktuvnešį ("Warrior", dabar--"Independencia"). Vos tik ji pradėjus naudoti, Argentinos-Čilės pasienio teritoriniuose vandenyse kilo incidentų, kuriuos čiliečiai pavadino kaimyninės Argentinos noru pademonstruoti savąjį lėktuvnešį. Jeigu dar ir Čilė būtų nusipirkusi lėktuvnešį, tai iš eilės grasinama būtų pasijutusi Peru; ir taip toliau--per visą kontinentą, iki pagaliau būtų buvęs išparduotas visas lauzai skirtas jo karališkosios didybės laivynas.

Tačiau taip toli nebuvo nueita, nes pereinamais metais Čilės vyriausybė perėmė protingas ir realus politikas Jorge Alessandri. Jis tuo pat griežėsi gelbėti katastrofą einantį savo krašto ūkį. Jis nepirko lėktuvnešių, bet pravedė valiutos reformą ir kreipėsi į savo kaimynus, kviesdamas baigti tas

beprotiškas ginklavimosi lenktynes. Pinigai esą reikalingi daug svarbesniems dalykams.

Jo atsišaukimas susilaukė greito ir stipraus atgarsio. Kaimyninės Peru prezidentas Prado ne tik pritarė Čilės prezidento kvietimui, bet ir pasiūlė sušaukti tarpamerikinę nusiginklavimo konferenciją. Brazilija, Ekvadoras, Kolumbija, Urugvajus ir Venesuela sutiko joje dalyvauti. JAV valstybės departamentas entuziastingai pažadėjo visokeriopą paramą. Po ilgesnių svyravimų pagaliau pareiškė pritarimą ir Argentinos Frondizi, nors jį remią kariškiai nebuvo tuo sužavėti.

Ir taip po prez. Eisenhowerio kelionės išryškėjo bene pozityviausias rezultatas--tarpamerikinė nusiginklavimo konferencija, kuri birželio ar liepos mėnesį įvyks Montevideo mieste. Jei 20 Lotynų Amerikos kraštų galėtų sutaupti 1,4 bilijono dolerių, kuriuos išleisdžia 500,000 vyrų armijoms išlaikyti, tai JAV galėtų perimti nusiginklavusių sąjungininkų gynybą, tuo prisidėdama prie ūkinio tų kraštų pakėlimo, kurio nenori ir nelabai gali vykdyti grynų dolerių pluoštais. Tai pažūta, kurią gyvai remia JAV valstybės departamentas.

Tačiau Pentagonas nėra visiškai tos pačios nuomonės. Tiesa, žinoma ir ten, kad Lotynų Amerikos kraštų ginklavimuisi išleidžiamieji milijonai yra netiksliai panaudojami, kad angliškiems sprausminiams išleistieji 200 milijonų dolerių tame plote yra tokia pat klaidinga investicija, kaip ir išleistieji milijonai už abulėktuvnešius, kad 10,000 aktyvių ir 20,000 rezervinių Argentinos karininkų (iš 20 mil. gyventojų) tėra tiek pat militaristai teverti, kaip ir tie 1,500 generolų bei 38 maršalai, kurie gauna Brazilijos pensijas (iš 60 mil. gyventojų), o taip pat, kad prancūziškieji Mistère sprausminiai (Dominikos respublikoje) ir belgiškieji automatai (Kuboje) kelia tik naujus neramumus ir taip jau jautrioje Karaių erdvėje. To nepaisydamas, Pentagonas vis dėlto yra linkęs atmeti totalinį Lotynų Amerikos nusiginklavimą.

Ir jis turi pagrindo. Nes Pietų Amerikoje kariuomenė nuo seno turi svarbų vaidmenį vidaus politikoje. Ne tik diktatūros, kaip generolo Stroessner Paragvajuje, remiasi kariuomene. Demokratiniu būdu išrinkti Argentinos ir Brazilijos prezidentai nesėdėtų savo sostuose, jei generolai iš anksto jiems nebūtų paruošę kelio. Šiais ir daugeliu kitų atvejų kariuomenė pasirodė stipriu demokratijos ramsčiu Pietų Amerikoje. Kuboje vadovaujantys karininkijos sluoksniai buvo pastatyti prie sienos, bet pakeisti prokomunistinėmis Castro pilietinio karo brigadomis. Bolivija,ėjusi tuo pačiu keliu, panaikino kariuomenę ir jos ginklus atidavė į kasyklų milicijos rankas.

Taigi, beatodairiškai nusiginklavimu kad tik nebūtų pagelbėta komunistams, kurie neseniai viename čiaptame aplinkraštyje minėjo dvi pagrindines klaidas "kontinento išlaisvinimui iš kapitalistiškai-imperialistinio jungo": bažnyčių ir kariuomenę. Tas jų pareiškimas yra vertas dėmesio.

Taip buvo išdavinėjama Amerika

TIK NIXONAS NEPATIKĖJO HISSO AIŠKINIMAIS

Tik Harry Trumanui tapus JAV prezidentu, pradėdama kova su komunistais, išsiskverbisiais į aukštusius postus. Iš senato narių sudaroma komisija priešamerikinei veiklai tirti, ir jos pirmuosiuose apklausinėjimuose Elisabeth Bentley ir Whittaker Chambers iškelia sensacingų dalykų, jų tarpe Alger Hiss subversyvinę veiklą.

1948 rugpjūčio 5, praėjus dviem dienoms nuo Whittaker Chambers liudijimo, salėje prieš komisiją stovi Alger Hiss, Salė perpildyta. Net mažesni provincijos laikraščiai atsiuntė savo reporterius į Washingtoną. Ir užsienio spauda gausiai atstovaujama.

Kai Hissas pasirodė salėje, visų simpatijos pakrypsta jo pusėn. Elegantiškas, laisvai šypsodamasis, išeina buvęs Rooseveltto patarėjas prieš komisiją ir duoda parodymus.

Pirmiausiai jis pasakoja savo biografiją. Su kiekvienu jo žodžiu senatoriuose ir laikraštiniukuose bei publikoje didėja įsitikinimas: ne, tas žmogus negalėjo būti komunistų agentas. --Dunbarton Oaks konferencijoje buvo tarp mūsų vyriausybės, jo karališkosios didybės vyriausybės ir Sovietų Sąjungos nustatyti pagrindai pasaulinei organizacijai, kuri 1945 m. buvo įsteigta San Francisco konferencijoje Jungtinių Tautų vardu...

Salėje--didžiosios pasaulinės politikos aidai. Visi stebi Alger Hissą, apie kurį žinoma, kad jis paruošęs Jungtinių Tautų Chartą. Nors jis palyginti tebėra jaunas, bet prezidentas Rooseveltas jį visada pasiimdavo panašiams už-

Richard Nixon

daviniams. Taigi, Hissas turi būti labai gabus vyras.

--Ar tamsta niekada nebuvai komunistų partijos narys?--daugiau tik dėl formalumo klausiamas Hissas.

Hissas nuneigia. Jis žengia ir tolesnį žingsnį, gindamas savo draugus:

--Kiek atmenu, nė vienas mano draugų nebuvo ir nėra komunistas.

Maloni, veik nuolanki jauno vyro, padariusio tokią nepaprastą karjerą, šypsena jaudina atstovus. Jiems net nepatogu klausinėti toliau, bet protokolui reikalingi atsakymai.

--Ar pažinojote visus asmenis, kurių pavardes minėjo Whittaker Chambers?

--Taip!--patvirtina Hissas--išskyrus Whittaker Chambers ir Victor Perlo.

--Ar jūs nepažinojote Whittaker Chambers?--dar kartą paklausia vienas senatorius, paduodamas fotografiją.

--Ne! Kiek atsimenu, to pono, kuris save vadina Chambers, niekada nesu matęs.

--Ar galite paaiškinti, kodėl tas redaktorius, vienas iš vyresniųjų Time redaktorių, taip sunkiai tamstą apkaltino?

--Mielai norėčiau ir aš tai žinoti.--atsako Hissas, nuolankiai nusišypsodamas.

--Tas vyras sako tiesą.--šnibžda vienas demokratų senatorius savo kolegai respublikonui. Ir kitiems senatoriams buvęs valstybės departamento valdininkas ir dabartinis Carnegie Fondo pirmininkas Alger Hiss daro puikų įspūdį.

Tik vienas, respublikonas Nixonas, vėliau JAV viceprezidentas, nėra Hissu įtikintas. Jam kriti akis būdingas faktas: Hissas du kartus pavartojo atsargų formulavimą "kiek atmenu".

Todėl Nixonas pareikalauja Chambers pakviesti į slaptą posėdį ir smulkiau apklausti, iš kur jie kilę tie sunkūs kaltinimai buvusio prezidento patikėtiniui.

Daugumas komisijos narių nenori toliau veltis į tuos reikalus. Nežinia, kuo jie baigsis, o prieš rinkimus tai yra itin pavojinga. Todėl nusprendžiama sudaryti pakomisę iš trijų senatorių.

Tačiau vaiduokliai ant stogo, apie kuriuos Whittaker Chambers buvo rašęs 1945 metais Time žurnale, jau pradeda žygiuoti...

1948 rugpjūčio 7 New Yorke, prie bendro stalo, sėdi trys senatoriai iš priešamerikinės veiklos tyrinėjimų komisijos ir Time redaktorių Whittaker Chambers. Posėdžiui pirmininkauja Richard Nixon.

--Jūs matėte Alger Hissą fotografijas, kurios ryšium suafe-

ros reportažais pasirodė laikraščiuose?--klausia Nixonas.--Ar tai tas pats vyras, kurį jūs pažinojote Alger Hiss pavarde?

Chambers sekundę pagalvoja. --Taip, esu visiškai tikras. Žmogus, kurį aš pažinojau Alger Hiss pavarde, yra tas pats, kuris pasirodė prieš komisiją.

--Ar Hissas tais laikais, kada jūs jį pažinojote, žinojo jūsų pavardę Whittaker Chambers?

Atsakymas pasigirsta nedelsiant:

--Ne! Aš tuo metu buvau žinomas slapyvardžiu "Carl". Tik vėliau jis patyrė mano tikrąją pavardę.

Senatoriai nustebę. Ir Nixonas stebisi:

--Ar jis niekada nepareiškė nusistebėjimo, kad jam iš karto nepasakėtė savo tikrosios pavardės?

Chambers veide pasirodė šypsena:

--Ne, niekada. Tai nieko nuostabaus. Komunistinėse pagrindžio organizacijose nuo sena nevartojamos tikros pavardės.

Joks kitas narys nežinojo mano tikrosios pavardės. Jei kuris mane būtų jos paklausęs, aš galėjau jį apkaltinti drausmės laukymu.

--Jei aš tamstą teisingai supratau, ir Alger Hiss priklausė komunistų partijai?--tiria Nixonas.

--Taip. Bet aš turiu pastebėti, kad slaptieji agentai saugumo sumetimais negauna partijos bilietų. Net ir eilinių narių sąrašai laikomi neskelbiamoje JAV vietoje. Agentų sąrašai laikomi Maskvoje.

--Ar Alger Hiss gavo atlyginimą arba kitokią kompensaciją?

--Už didelius nuopelnus rusų aparatui pulkininkas Bykovas man paliko Hissui perduoti vertingą kilimą, kaip rusų liaudies padėkos ženklą.

Ne tik trys senatoriai, bet ir kiti komisijos nariai, kurie atėjo pasiklausyti apklausinėjimo, įsitikina, kad bent Chambers pažinojęs Alger Hissą.

--Aš dažnai darydavau išvykas kartu su Hissais,--tešia Chambers.--Jie turėjo šuniuką, kurį visada man atgabendavo kai kur nors išvykdamas.

--Ar Hissų pora turėjo kokių ypatingų pomėgių?

--Taip! Jie dažnai keldavosi anksti rytą ir vykdavo į Glen Echo stebėti paukščių. Aš gerai atsimenu jų susijaudinimą, kai jie Arlingtone kartą užtikto rusų tagę geltona galva.

Senatorius McDowell nustebęs paklausia:

--Ar tai retenybė?

--Taip, tai labai retas paukštis,--atsako Chambers.--Aš pats domiuosi ornitologija, ir man neteko to paukščio matyti. Nixonas grįžta prie temos, kuri jau kartą buvo paliesta. Jis nori surasti eventualių prieštaraščių ir klausia:

--Ar galite pasakyti, kokius automobilius Hissas turėjo?

Chambers atsako tuojau, negalvojęs:

--Kai susipažinau, jie turėjo seną, juodą fordą. Vėliau, maždaug 1936 m., nusipirko dvivietį plymutą. Senąjį fordą padovanojo partijai, kuri Washington turėjo garažą, arba, tiksliau, garažo savininkas dirbo partijai.

Tą patį prieš aštuonerius metus Chambers pasakė paskretoriui Berle, ir tai yra įtraukta į protokolą. Tolimesnis tardymas iškelia smulkmenas, kurias Chambers begali žinoti tik iš asmeninės patirties. Jis pasakoja, kurią mokyklą Hissas lankė, koks jo ūgis, akių spalva ir kad jis truputį velkąs vieną koją. Jis pavaizduoja įvairius butus, kuriuos Hissai turėjo, baldus, kilimus, užuolaidas.

Ne tik Nixonas, bet ir kiti senatoriai nustebinti parodymų preciziškumu. Į pirmininko klausimą, ar jis sutiktų būti tiriamas melo detektoriumi, Chambers nedelsdamas atsako:

--Esu pasiruošęs. Nes aš sa- kau tik tiesą.

Posėdis baigiamas. Chambers nuvyksta namo ir sutvarko savo reikalus redakcijoje. Iš Time jis buvo atleistas po pirmojo parodymo viešame komisijos posėdyje.

(Bus daugiau)

ELECT

GEORGE
ZIMMERMAN

JUDGE
PROBATE COURT

HIGHEST QUALIFICATIONS — CAPABLE —
EXPERIENCED — SERVED AS ACTING
JUDGE IN CLEVELAND HEIGHTS
MUNICIPAL COURT.

VOTE FOR GEORGE ZIMMERMAN
REPUBLIC PRIMARY MAY 3, 1960.

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai visiems
mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE
INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave.,
N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable
Music" WJW Radio, Monday thru Friday,
7:05-7:30 P. M.

TIKSLI PASTABA SOVIETAMS

Antroji tarptautinė nusiginklavimo konferencijos savaitė Ženevoje prasidėjo, anot sovietų delegato Zorino, "turingais posėdžiais".

JAV delegacija, atsakydama į rusų nuolatinius priekaištus dėl karinių bazių svetimos teritorijose, patarė "nekalbėti to tems taip karštai", nes pati Sovietija subversija arba tiesiogiu puolimu įvedusi savo armijas į svetimas teritorijas. Frederick M. Eaton, JAV delegacijos pirmininkas, pabrėžė konferencijoje, kad sovietinėje sferoje nebuvo žmonės atsišaukiantis dėl sovietinių įvedimo. Dar daugiau, yra buvę atsitikimų, kada sovietinės igulos buvo naudojamos prieš nedraugingai joms nusiteikusius gyventojus.

Čekoslovakijos delegacija kaltino Vakarų, kad jų siekimas kontroliuoti nusiginklavimą beveik reikiąs šnipinėjimą.

Vėlesniame posėdyje sovietų delegacija pareiškė, kad Maskva esanti už stiprią tarptautinę nusiginklavimo inspekciją ir kontrolę nuo tos dienos, kada pirmasis kareivis padės šautuvą, iki bus sunaikinta paskutinė branduolinė bomba. Tačiau ta optimistinė staigmena subyrėjo, kai paaiškėjo, kad sovietai numatą pas save leisti kontroliuoti tik tai, kas išmetama, t.y. nusiginkluojama, bet ne tai, kas lieka.

3000 RUBLIŲ PABAUDOS UŽ ŠERNO NUŠOVIMĄ

Už nelegalų šerno nušovimą vienas Anykščių apylinkės gyventojas turi mokėti 3000 rublių pabaudos. Kitose vietose už žvėrelių gaudymą kilpomis žmonės nubausti po 1500-2000 rublių.

Nors rublio vertė prilygsta vos apie dešimtadalį lietuviško lito, vistiek baudos yra neproporcingai didelės, lyginant su nusikaltimu. Ypač, kad kaime tas net ir mažavertis rublis uždirbamas sunkiai ir negreit. Žemės ūkio darbininkai, kuriems per metus pavyksta uždirbti daugiau kaip 3000 rublių, tebėra nedažnos išimty.

(LNA)

Dolerio ir rublio varžybos

Nuo 1955 metų gavo milijonų dolerių iš

	JAV	Rusijos
Indija	1270	770
Turkija	585	15
Brazilija	575	—
Argentina	285	105
Iranas	269	6
Indonezija	185	250
Egiptas	115	700
Kambodija	150	30
Afganistanas	85	200
Etiopija	57	112
Ceilonas	50	60
Nepalas	17	20
Irakas	5	270
Jemenas	7	43

"Džiaugiuos galėdamas kilti kūrybos aukštumon ir tuo būti naudingas savo tautai..."

Pašnekėsys su dailininku Jonu Rimša

Važiuojame Buenos Aires gatvėmis. Pro automobilio langus matosi gražūs sodai, parkai bei puikios rezidencinės vilos. Užpakalyje palieka puošni valstybės prezidento rezidencija, slėpdamasi milžiniškame sode. Dar kelios gatvės ir stoviu prieš linksmai besišypsantį, iškiliausią lietuvių tautos ambasadorių, dailininką Joną Rimšą.

VALDAS
ADAMKAVIČIUS

nas Chilėje, Bolivijoje, Argentinoje, Brazilijoje ir kitose valstybėse. Jo darbais puošiasi prezidentūros, meno salionai bei turtuolių privačios galerijos.

Ir štai, prieš mane sėdi kuklus, kūrybingas menininkas. Ir dar lietuvis. Jeigu juo didžiuojasi visa P.

ščioti kiaurais puspadžiai, o tėvui apie tai parašyti į Lietuvą, savimeilė neleido. Visas Lietuvon rašant būdavo gerai.

Savo užsibrėžtą tikslą siekiau atkakliai. Valgydavau už nutapytus portretus. 1932-33 metais suruoštoje studentų parodoje Buenos Aires esu pirmą kartą pastebimas ir įvertintas. Parodo duoda pirmąsias akvarėles po 20 pezų (\$1 = 2 pezų).

Ir taip priartėja mano gyvenime lemtingi 1937 metai. Atvykstu į Boliviją. Bedirbdamas Lapaz Palacio Municipale, surengiu pirmąją parodą. Triumfališkas jos pasisekimas prabilo į mane ir pajutau viduje, kad būsiu menininkas. Po parodos mano vardas nuskambejo po visą P. Ameriką.

Tu pačių metų pabaigoje Buenos Aires mieste suruošiama mano paroda ir Argentina, kuri labai šykšti bet kuriam dailininkui, bet pripažįsta ir iškelia mano darbus. Čia pasilieku gyventi ir dirbti iki 1942 metų pabaigos.

Bolivijos vyriausybės kviečiamas 1943 metais atvykstu į Boliviją organizuoti ir vadovauti Meno Akademijai. Darbą pradėjau su 20 studentų. Bet jau po vienerių metų studentų skaičius pašoko iki 170.

Populiarinant dailę Bolivijoje, susidomėjimą galima būtų prilyginti grybų augimui. Kelerių metų bėgyje La-Paze prireikė steigti dirbantiesiems vakarinius kursus! Bolivijoje esu surengęs dvi meno parodas. Vyriausybė įvertinusi mano nuopelnus ir įnašą į Bolivijos kultūrą yra apdovanojusi mane aukščiausiu krašto žymeniu — Didžiojo Erelio ordenu.

— Ar teisybė, įsiterpiau klausimu, kad iš Bolivijos neįmanoma išvežti Jūsų paveikslų?

Pirmųjų skyrių turinys

I senatorius išrinktas draugas Peppone gavo uždavinį parinkti ir Sovietijon palydėti dešimtį patikimų partiečių. Don Camillo, grasindamas iškelti aikštėn jo slapta praturtėjimą ir išvėlimą į skandalingą eferą, prievarta įsiskverbia į keliaujančių tarpą spaustininko Tarocci Camillo vardu. Kelionės metu jis užsiima tokiomis superkomunistinėmis agitacijomis, kad draugas Rondella netenka pusiausvyros, sudrasko partijos nario liudijimą ir išsiunčiamas atgal į Italiją. Peppone ir Don Camillo apgyvendinami tame pačiame viešbučio kambaryje.

Tuo metu draugė Petrovna nuo savo sofos stebėjo viešbučio duris. Iki atėjo akimirka, kada prieš ją atsirado draugas Scamoggia, Ji nedavė jam laiko praeiti praeitąjį burną.

--Draugas Jenka Oregovas,-- prabilo ji griežtu balsu,-- jus prašė šią priešpiebę laikyti poilsio pertrauka ir pasilikti viešbutyje. Iš jūsų pusės nėra korektiška bandyti išeiti iš viešbučio.

--Aš net nebandau išeiti iš viešbučio,--pareiškė Scamoggia,--Aš norėčiau savo poilsio pertrauką praleisti ant šios sofos. Draugė Petrovna nustebsi pažįrėjo jį.

--Aš negaliu suprasti, kodėl jūs būtinai norite ilsėtis ant mano sofos, kai tiek daug vietos viešbutyje.

J. Rimšos "Pavasaris"

— Vyriausybė buvo išleidusi įstatymą, kuris visus mano darbus paskelbė tautos turtu ir uždraudė paveikslus išvežti iš Bolivijos.

Net mano sesuo, gyvenusi LaPaze, turėjo gauti specialų prezidento leidimą išsivežti savąjį portretą persikeliančiam gyventi į Argentiną.

J. Rimšos "Procesija"

— Po paskutinios Buenos Aires parodos, kuriai meno kritikai net suteikė Raudonojo Kolorato Simfonijos vardą, kokie ateities planai, — užklauso?

— Kūryba. Vyksiu į pačią Amazonės širdį — džungles ir tapysiu ciklą naujų tropikos paveikslų. Po to vėl parodos. Nemėgstų parodų. Jeigu galėčiau, parodų neruoščiau, nes tai tik laiko gaišinimas, o biznieriškas aspektas man yra sunkiausias. Bet, gyvenimas verčia. Po Brazilijos į Europą. Iš ten į šiaurės Ameriką.

— Kas turėjo didžiausio kūrybinio impulso Jūsų kūryboje?

— Neabejotinai Bolivija su savo gamta ir inkų valstybine praeitimi. Ypač inkų istorija yra neišsiaminama. Tačiau kūrybiniai metai Bolivijoje turėjo įtakos ir mano sveikatai. Gyvenant 9 metus 5300 metrų aukštumoje, aštrus ir sunkus klimatas atsiliepė į širdį.

(Nukelta į 5 psl.)

ir komunistas nuo tada, kai tik pradėjau vartoti savo protą. Aš dirbu ir turiu mažą rolerių taisymsio dirbtuvę.

--Kas tai yra?

--Aš aplopau rolerius ir parodu juos.

Jis pastebėjo, kad ji vis dar nesuprato, todėl iš kišenės išsitraukė fotografiją, kurioje buvo matomas gražiu, šviesiu kombinzonu apsivilkęs Scamoggia, besėdintis ant "Vespos".

--Tai yra roleris,--pareiškė

--Tai buvo 1922 metais, jei neklystu,--pastebėjo Petrovna.

--Teisingai, Mano motina yra mirusi, o sesuo UDI celės pirminkė.

--O tavo žmona?

Scamoggia garsiai nusijuokė.

--Drauge, tu juk nelaikai mažes tokiu, kuris turi vesti?

Draugė Petrovna pažįrėjo jį jį griežtu žvilgsniu.

--Ar turėčiau imti vienintelę moterį, kada jų tiek daug galiu turėti veltui?

Draugė Petrovna instinktyviai truputį pasitraukė šalin.

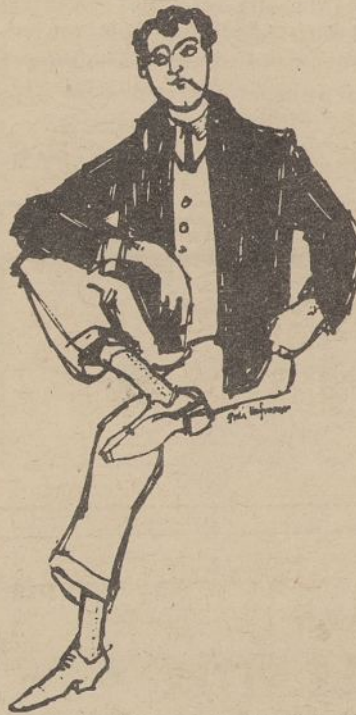
--Ką tu dabar pasakei,--konstatavo ji,--tai parodo tavo buržujišką galvojimo būdą. Tik išnaudotojai žiūri į moterį, kaip į laiko praleidimą. Moteris turi tas pačias teises, tą patį garbingumą, tuos pačius uždavinius, kaip vyras. Bent socialistinėje bendruomenėje.

--Aš neteisingai išsireiškiau, drauge,--prabilo Scamoggia,--Aš kalbėjau apie tas nelabai gausias moteris, kurios vengia darbo ir neturi nei politinių įsitikinimų, nei socialinės sampratos. Jos nevertina savo garbingumo ir tuo pačiu savo teisių. Iš to ir kyla...

--Suprantu,--nutraukė jį draugė Nadia,--Tačiau tai neklūdo, kad draugas, kuris pasiekia reikiamą amžių, sukurtą šeimą, kuri uoliai rūpinasi nauju partijos prieaugliu.

--Visiškai sutinku, drauge, Bet Italijoje mes gyvename pasaulyje, kuris nuo tavojo visiškai skiriasi; pasaulyje, kuriame tebebuvoja savimeilė ir veidmainiškumas. Pas mus įsakinėja ilgaskvernai, ir daugumas moterų klauso jų. Reikia pragariškai saugotis, kai vedamasi; nes labai daug moterų yra tik šnipai,

(Nukelta į 6 psl.)

Scamoggia

jis,--Pas mus, liaudyje, mėgstamiausia susisiekimo priemonė.

--Idomu,--pasakė draugė Nadia Petrovna,--O koki tavo giminių ryšiai su partija?

--Mano tėvas yra narys nuo Livorno skilimo.

J. Rimšos "Nue"

Dailininko gyvenamam būte tikra meno galerija. Visa tai priklauso dailininko broliui Vladui Rimšai. Į šiuos privačius meno turtus dažnai kėsina su pasakiškomis kainomis išlepinto skonio meno žinovai.

Man nuvykus tik prieš dieną Buenos Aires mieste buvo pasibaigusi dail. Jono Rimšos paroda, kurią operos rūmuose aplankė per 10,000 žiūrovų. Spauda ši parodą įvertino labai aukštai, kas ypač pažymėtina, nes svetimtaučiai nevisuomet šiame krašte lengvai pripažįstami. Po parodos maža kas beliko vežti namo. Paveiksiai pasklido po visą kraštą...

Dailininkas Jonas Rimša Pietų Amerikoje yra virtęs jaunųjų dailininkų simboliu. Jojo darbai Bolivijoje yra tautos turtas. Paveiks-lai puošia meno muziejų sie-

J. Rimšos "Kolumbietės"

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, J. Paplėnas, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: B. Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Jaunieji menininkai, registruokitės varžyboms

Praėjusį pavasarį Dirva surengė pirmąsias jaunųjų dainininkų varžybas. Jose dalyvavo 6 dainavimą studijuojančios lietuvaitės. Visos buvo iš JAV, nors konkurso sąlygos leido dalyvauti ir iš Kanados. Varžybose neišdriso dalyvauti nė vienas vyras.

Pačios varžybos praėjo nepaprastai gyvai ir sukėlė labai palankų dėmesį. Jose negalėję stebėtojais dalyvauti vėliau tikrai gailėjosi ir pasižadėjo tokios įdomios ir vertos progos ateity jau nebepraleisti.

Varžybų laimėtojos: Daiva Mongirdaitė, Juliann Luitza ir Nerija Linkevičiūtė vėliau įvairiose vietose rengtuose koncertuose, savo laimėjimus pilnai pateisino, susilaukė labai šiltų vertinimų, o Dirvai — raginimų, kad konkursai būtų išplėsti ir į kitas meno šakas, kad mes galėtume pasidžiaugti savo jaunųjų sugebėjimais ir juos dar labiau paskatintume siekti meno viršūnių.

Šiuos jaunųjų menininkų konkursinius reikalus Dirvos leidėjai ir redakcijos nariai jau keliais atvejais svarstė. Ir yra priejė išvados, kad šiais metais, **be dainininkų, į konkursą įjungiami smuikininkai ir baletų šokėjai.** Jie, kaip ir pernai, gali dalyvauti iš JAV ir Kanados.

Kaip žinia, konkursas įvyksta gegužės 14 d., šeštadienį, Slovenian Auditorium, Clevelande. Konkurse gali dalyvauti išvardintų meno šakų vyrai ir mergaitės, nevyresni 28 metų amžiaus. Šiame konkurse negali dalyvauti pernykščio konkurso pirmųjų trijų vietų laimėtojos. Norima, kad ateity naujos jėgos. Praėjusių konkursų laimėtojams bus vėliau surengtos specialios varžybos.

Konkursas tada įvyksta, kada kiekvienoje išvardintose šakose dalyvauja nemažiau, kaip trys varžovai. Ir kiekvienoje varžybų šakojė šiais metais premijuojama pirmasis ir antrasis laimėtojas. Pirmosios vietos laimėtojai gauna \$200 premijas, o antrosios vietos laimėtojai po \$100.00. Dalyvaujant tik dviem vienos šakos varžovams, skiriama tik pirmoji premija. Taigi iš viso šiam konkursui paskirta trys pirmosios ir trys antrosios premijos, \$900.00 sumoje.

Dainininkams nustatoma sąlyga, kad jie konkurso metu dainuotų po tris dainas. Dvi dainuojamos dainos ar ištraukos iš operų, turi būti dainuojamos lietuvių kalba. Trečioji gali būti dainuojama bet kuria kita kalba. Viena iš dainuojamų dainų turi būti lietuvių kompozitorių kūrinys. Smuikininkai ir baletų šokėjai pasirenka po du išpildomus kūrinius, bet jie galimai turi būti trumpesni, kad neužimtų daug laiko.

Visi, norintieji konkurse dalyvauti, apie dalyvavimą laišku praneša Dirvos redakcijai ir pranešdami atsiunčia: laikraščiu tinkančią nuotrauką, žinias kiek turi metų ir kur mokosi. Pranešti nevēliau, kaip iki balandžio 23 d. Dainininkams, smuikininkams ir baletų šokėjams, jei jie neturės savo pianisto, jis bus parūpintas. Jau sutiko, kaip ir praėjusiam konkurse, talkinti tokiam reikalui prietęs akompaniatorius B. Whittoomb, labai rūpestingai talkinęs pernykščio konkurso dalyvėms ir iš jų sulaukęs labai šiltos padėkos.

Visi į konkursą turės atvykti savo lėšomis. O kad mūsų jaunimas tai galėtų padaryti, jau dabar kviečiamos visos lietuvių organizacijos jiems patalkinti. Mums svarbu gražius jaunimo siekius ir jų gabumus išskelti, jiems padėti ir juos paskatinti dar rimčiau dirbti.

Rengėjai taip pat numato, kad artimiausioj ateity galės surengti ir visų instrumentalistų varžybas. Tokiam sumanymui ruošiamasi ir varžybų įvykdymui ieškoma rėmėjų. O dabar, mes kviečiame raginti, kad jaunieji dainininkai, smuikininkai ir baletų šokėjai nedelsiant registruotųsi skelbiamam konkurse dalyvauti. Visiems į konkursą atvykusiems bus parūpintos nakvynės ir kita globa, kad jie tikrai jaustųsi atvykę pas savuosius.

B. G.

ILGIAUSIŲ METŲ...

Jau seniai man rūpėjo parašyti apie laiškų skyrių, bet vis nebuvo priežasties, kurį, anot V. Volerto, "atpalaiduotų nervus". Prisipažinsiu, man "nervus atpalaidavo" V. Volertas Drauge gražiai atsiliepęs apie Dirvą ir laiškų skyrių pavadinęs "patogią išmonę skaitytojams ir redakcijai". Toliau V. Volertas rašydamas dar pabrūkė redakcijai, kad ji pati "sudeda pora sakinių ir apacioje prideda inicialus".

Ką redakcija "sudeda" ir ką išmeta, man nėra žinoma. Neti-

kėčiau, kad V. Volertas tai geriau žinotų. Vieną tačiau žinau: po inicialais labai dažnai galima atpažinti ne redakciją, bet tikrus laiškų rašytojus... Jei reiktų pavyzdžių, aš jų ne vieną turiu.

O pats laiškų skyrius? Mano manymu, tai pati geriausia vieta išklausti, sužinoti bei padiskutuoti. Kiek aktualių temų, kiek degančių klausimų čia buvo nagrinėta. Didelė eilė asmenų čia reiškia savo nuomones. Vieni rašo kultūriniais, kiti sporto, o dar tretį kasdieniais, bet vienodai įdomiais klausimais.

Kaip gražu, kad yra žmonių, kurie rūpinasi, domisi ir sielojasi daugiausia lietuviškais reikalais.

Šis skyrius primena Hyde Park Londone, kur kiekvienas gali šnekėti, aiškinti, mitinguoti...

Aš manau, kad V. Volertas sutiks su mano nuomone apie laiškų skyrių, nežiūrint, kad kartais vienas ar kitas laiškas jam ir nepatiktų. Nepatiko ir man dalis laiškų, tačiau visad bijojau, kad taip neatsitiktų, kad visi pradėtų patikti... Jei kas norėtų susiaurinti šio skyriaus teises, tam reiktų neabejojant paskelbti kovą. Man regis, kad laiškuose pradeda susidaryti gyva srovė. Anot Vaižganto, ji teka ir neša...

Baigdamas aš norėčiau visiškai sutikti su V. Volertu, kad laiškai yra tikrai patogi išmonė ir skaitytojams ir redakcijai. Ilgiausių metų tam, kas tokį skyrių įgyvendino!

V. Š., Omaha

NEMOKYKIME MOKYTŲ

P. D. iš Hamilton, Ont., moko J. Matulionį, P. L. B. pirm., neatbaidyti Lietuvos žmonių svajonėmis atkurti Ūkio Banką, nes bolševikams, esą atstatymas "Vailokaičių Bankų" yra parankiu argumentu propagandai. Egzilams, esą, reikalinga tik Lietuvos nepriklausomybė, o ne bankai, fabrikai ir dvarai.

Aš dar kartą turiu viešai stebėtis egzilais, savotiškai suprantais nepriklausomybę. Kai 6 metų pradėjau vaikščioti į mokyklą — jauna mokytoja man atrodė nepaprasto grožio būtybė. Galvodavau, kad lygiai taip atrodė angelas, tik tas su sparnais, o šita neturi. Ir tvirtai tikėjau, kad ji negeria, nevalgo ir nevaikšto į vonios kambarį.

Bolševikų agitatoriai turi 40 metų stažą, o kaip parankiau meluoti, net ir agitpropu knyguotes. Jiems egzilinė medžiaga nereikalinga. Jie negali ir niekad negalės atbaidyti lietuvių nuo nepriklausomybės minties, net jei garsia kalbių skaičių padidintų šimteriopai. Kol lietuviai gyvena pačiam rojui, o ne už jo ribų, jokiai bolševikų propagandai jie netiki.

Kai stambiausias pasaulio bankininkas, dvarininkas ir fabrikantas lankėsi čia — su kuo jis vaišinosi? Su tokiais pat, tik mažesnio kalibro. "Artimos sielos" turi apie ką pakalbėti. "Razgovorai" su žemesniu luomu — darbininku truko vos vieną minutę, keičiant cigarą į laikrodį.

Nemanykim, kad Lietuvoj žmonės tiek sukvailėjo ir mano, kad jie tikrai yra savininkai bankų, dvarų ir fabrikų. Arba, kad jie blogai pasijus nustoje "liaudžiai priklausancio" turto, ir tuo pačiu savo "gerbūvio".

Kol žmonėms reikia valgyti — jokia nepriklausomybė negali gyventi be bankų, fabrikų, ūkių. Jei Ūkio Bankas baidys žmones, tai kokie nebaidys? Ar Gosbankas, Selchozbankas, ar Komunalinis, kurie periodiškai konfiskuoja darbo žmonių sutaupas ir atima iš jų indėlių knyguotes?

Kad J. Matulionis giria kun. Juozą ir Joną Vailokaičius ir jų banką, aš nesistebiu, nes ir aš pats juos giriu. Šitie Lietuvos ūkio vyrai turėjo didžiausių nuopelnų nepriklausomybei ir ūkinei pažangai. Abu buvo demokratų, ne rėksniai, lietuviškai galvojančiai, protingi. Sprendžiant iš indėlininkų skaičiaus Ūkio Banke, jais žmonės pasitikėjo ir jie taupytojų neapvylė. Kad Dievas duotų Amerikai prezidentą su kun. Vailokaičio galva, tai daug kas pakryptų į gerąją pusę.

Dvylika procentų metinių, įskaitant komisijas, porto ir t.t., tai buvo riba, nustatyta įstatymu, kurią joks Lietuvos bankas negalėjo peržengti nerizikuodamas baudžiama byla. O kituose kraštuose mokama už paskolas po 48, 72, 96% ar net daugiau, ir nė minties neprileidžia baidytis bankų ar teirautis savininko pavardės...

Arba vėl: Mikojanas Kuboj užpiko cukraus po 2½ cento už svarą.

Frachtas, galbūt rafinavimas, sandėliavimas, paskirstymas į parduotuvių tinklą tą kainą pakels iki 8 ct. už svarą. Rusų imperijoj už du svarus cukraus "liaudis" moka 10 ar 14 rublių (gerai neatmenu).

Taigi pagal paprastą aritmetiką išeina, kad už užpirtus 5 mil. tonų per 5 metus, Mikojanų bankai uždirbs iš žmonių 1 bilijoną dolerių.

Vasario 16 Gimnazijos berniukų choras su vadovu Motgabiū.

IŠVESKIM JAUNIMĄ IŠ PASENUSIŲ BARAKŲ

Šiomet sukanka 10 metų nuo to laiko, kai Vasario 16 Gimnazija buvo įsteigta kareivinėse Diepholze (Vokietijoje) ir šešeri metai, kai ji buvo apgyvendinta nuosavoje Rennhofo pilaiteje. Šitai lietuviškai salelei įsigyti lietuvių visuomenė, ypač padedama šveicarijos labdaros organizacijų, 1953-56 metais sudėjo 75,000 dolerių. Jūs suaukojusiems — tikriems gimnazijos fondatoriams, šiomet vasario 16 šventės proga ir buvo atidaryta gimnazijos salėje garbės lenta, kaip Lietuvių B endruomenės Vokietijoje dėkingumo ženklas.

Už suaukotus tada 75,000 dol. buvo nupirktas 4,7 ha. žemės sklypas su parku, namais ir ūkio trobesiais, taip pat buvo nupirktas bei pastatytas didelis, medinis, nebe naujas barakas ir atlikti tuose trobesiuose perstatymai bei remontai, reikalingi bendruomeniniam gyvenimui bei mokyklos darbui.

Buvusioj pily tilpo mergaičių ir berniukų bendrabučiai, bendroji salė, biblioteka, administraciniai ir bendrabučių vedėjų kambariai, o mediniame barake buvo įrengta valgykla, virtuvė, maisto sandėliukai ir klasėms kambariai. Bet eilės patalpų stigo.

Po metų lietuvių kuopos prie amerikiečių kariuomenės vyrai išrūpino ir savo lėšomis ir jėgomis pastatydino dar vieną nedidelį nebe naują baraką, kuris sumažino ankštumą, bet ir po to neliko patalpų mokytojų kambariui, skaityklai mokinių laisvalaikiams, gamtos kabinetui, chemijos kabinetui, kuris lig šiol tebėra mergaičių bendrabučio vonios kambarį, jau nekalbant apie gimnastikos salę, apie kurią gimnazija tegali tik svajoti.

Per praėjusius šešerius metus Rennhofo didysis vienos lentos storumo barakas visus privargino, nes žiemą jis nepakankamai sušalė, o vasarą nuo saulės per daug įkaista. Be to, išklebo šito barako durys bei langai, o juodgrindžių balkiai gerokai papuvo. Visam šitam barakui reikia pagrindinio remonto, kuris ir ūkiškai nebeapsimoka ir nepašalina svarbiausių trūkumų.

Šitokia būklė verčia gimnaziją ir jos teisinę laikytoją Lietuvių Bendruomenę Vokietijoje pastatyti naują.

Lengva pagal gyventojų santykių apskaičiuoti, kiek permokės už tą cukrų rusams Lietuvos žmonės.

Mūsų visi bankai buvo pirmos rūšies ir nei egzilams, nei Lietuvoje likusiems, nėra ko jų sarmatyti...

V. Š., Cambridge, Mass.

tvaresnį pastatą, kuriame tilptų valgykla, virtuvė, klasės, tikslųjų mokslų kabinetai, kuriems galima dovanomis gauti mokomųjų priemonių, bet kurių nėra kur padėti ir negalima gerai išnaudoti mokslui.

Gimnazijos vadovybė ir Liet. B-nės Valdyba tiki, kad pabėgėlių metų proga būtų galima gauti iš vokiškų ir tarptautinių organizacijų pašalpos gimnazijos nebrangiam pastatui, tačiau pradžiai reikia turėti savų pinigų. Bet nei gimnazija, nei valdyba jokių santaupų neturi ir iš neturtingų lietuvių Vokietijoje reikalingos sumos — 25,000 dol. negali sutelkti.

Todėl norint išlaikyti Vasario 16 Gimnaziją, kuri lig šiol buvo ir tebėra gyvos lietuvių sala ir visų lietuvių solidarumo bei ryžto simbolis, nelieka nieko kito, kaip prašyti visus lietuvius laisvajame pasauly suaukoti patiems ir pasitelkus kitataučius mi-

nėtą sumą šiais dešimtaisiais gimnazijos veikimo metais ir šitaip pozityviai atsakyti Lietuvos pavergėjams, kurie džiūgaus šiomet, kad jau suėjo 20 metų nuo pirmosios sovietinės okupacijos Lietuvoj.

Kai sovietiniai komunistai šiomet varys Lietuvos jaunimą į demonstracijas bei tariamas šventes šokti ir dainuoti, tegu laisvieji lietuviai ryškiau parodo savo solidarumą ir meilę neturtingam lietuviškam jaunimui, kad jis normaliose patalpose galėtų mokytis ir bręsti lietuvių tautos šviesesnei atečiai.

Mes tikime, kad gera lietuviška širdis padės užbaigti išgyvenusių barakų gdynę ir įvesdins Vasario 16 gimnazijos jaunimą į patvarias, šviesias klases.

P. L. B.
Vokietijos Krašto
Valdyba

Vasario 16-tosios
Gimnazija

Konkursinė nuotrauka Nr. 52

Brolyti, blogai, reik šauktis pagalbos!

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ STANKONAS & MASULIS LIETUVIŲ PREKYBOS BENDROVE LONDONE

Praneša visuomenės žiniai, kad gauta daug naujų įvairių medžiagų iš ko galima pasirinkti sudarant siuntinius savo artimiesiems: 100 įvairių medžiagų vyriškiems kostiumams 200 " " moterišk. kostiumams ir suknelėms 100 " " moteriškiems ir vyriškiems paltams

Visos vilnonės medžiagos — angliskos su jaudimu "Made in England" Medžiagų pavyzdžius galima matyti ir pasirinkti pas mūsų atstovą

JONĄ DAUGIRDĄ / 337 Union Ave. Brooklyn 11, N.Y.
Tel. EV 4-1232 ir EV 7-4940

Akimirksnių kronikos

Bronys Raila

"Gyvenimas, - tai baisu!.."

--Taip, mano gerbiamašis po-
ne, aš piešiu, kaip matau, kaip
jaučiu ir aš tai labai stipriai iš-
gyvenu. Jie, tie "kiti", irgi jau-
čia ir mato, kaip aš, tik jie ne-
drįsta... Bet aš--drįstu! Aš nebi-
jau pasakyti savo nuomonės! Ir
juoksis tas, kas juoks pasku-
tinis!..

Taip karščiuodamas kalbėjo
žurnalistas Stockui 1870 metų pa-
vasarį jauną vyrą, atnešęs
po ranka keletą paveikslų į Sa-
loną. Jau ne pirmą kartą jis
čia atėdavo su savo kūriniams ir
ateidinės kasmet dar per dešimt-
metį, kad kiekvieną kartą būtų
atmetas.

--O ką dabar paruošėte Sa-
lonui, pone Cézanne?--paklausė
čia pat stovėjęs elegantiškas dai-
lininkas Eduardas Manet

--Un pot de merde (Š... puodą)
--trumpai atkirto Cézanne.
Nenuostabu, kad Salonas ir jo
lankytojai ne švelniau žūrėjo į
tokio arogantiško kandidato me-
ną...

Kas buvo tas Salonas? Tai me-
tinė Paryžiaus dailės pavasari-
nė paroda, kurią organizuodavo
meno akademijos, institutai, pati
valdžia--konservatyvieji, oficia-
lieji, akademiniai sluogsniai. Bū-
ti priimtam į Salono parodą rei-
škė oficialų pripažinimą. Ir tai
buvo kone vienintelis kelias dai-
lininkams pasirodyti, prasimuš-
ti, pagarsėti. Tais laikais pri-
vatinių meno galerijų ir parodų
Paryžiuje buvo dar nedaug, ir jos
neturėjo didesnės reikšmės.

Konservatyvi teisėjų komisi-
ja, susidedanti iš akademikų ir
valdininkų, kiekvieną kartą at-
mesdavo Cézanne pristatomus
paveikslus. Bet jis ne tik nesi-
taikstė vyraujančiam teisėjų sko-
niui, o kasmet atnešdavo vis
"blogesnius" kūrinius. Jis buvo
nepersilaužiamas. Kaip tuomet iš-
sireiškė dailininko draugas Emi-
le Zola, "jam ką nors įrodyti būtų
lygiai tas pats, kaip įtikinti Notre
Dame katedros bokštus pašokti
kadrilį!.."

Ir kas šiandien "juokiasi
paskutinis"? Didžiausiam pa-
saulinių meno šedevrų muzėjuje,
Paryžiaus Louvre salėse, kabo
24 Cézanne kūrinių. Jo paliktus
mažiausius eskizėlius tyrinėja
meno istorikai. Meno kolekto-
riai už jo pavienius kūrinius moka
šimtus tūkstančių dolerių. Cé-
zanne--pats brangiausias mo-
derninis dailininkas.

Jis drįso sakyti, ką mano.
Drįso parodyti, kaip jaučia ir
mato. Pagaliau, jis turėjo kele-

Cézanne padarytas savo žmo-
nos portretas pirmaisiais vedy-
bų metais.

tą pačių būtiniausių dorybių kiek-
vienam kūrėjui--kantrybės, at-
kaklumo, darbštumo, genijaus...

Paul Cézanne gimė 1839 m.
sausio 19 d. pietų Prancūzijoje,
Aix-en-Provence miestelyje, pa-
siturinčio pirklio, vėliau stam-
baus bankininko šeimoje. Jis daug
ir ilgai prikentėjo nuo trioniš-
ko būdo tėvo, kuris svajojo su-
nyti paruošti savo biznio įpėdiniui.
"Vaikė, sakydavo tėvas, žinok,
kad su pinigais mirštama iš ba-
do, bet su pinigais valgoma".

Dailininkas Jonas Rimša...

J. Rimšos "Bulių imtynės"

(Atkelta iš 3 psl.)

— Kūrybiniame darbe,
kuri tema arčiausiai šir-
dies?

— Indo-amerikono siuže-
tas su tropine gamta ir
džiunglėmis. Ši tema yra
mieliausia. Čia žmogus jau-
tiesi arčiausia gamtos, kur
niekas dar nėra įžengęs.

— Įdomu, kiek paveikslų
esate nutapę savo gyvenime?

— Pas mane yra paveiks-
lų ir paveikslukų. Esu pa-
dargęs apie 500 gerų, tikrų
kūrinių. O paveikslukų, dar
kokia 500 esu nutepliojęs.
Tačiau kur jie visi yra, sun-
ku pasakyti. Jų rasite po
visą pasaulį. Lietuvoje
Čiurlionies Galerija taip pat
turi mano paveikslų.

— Ar negalvojate persi-
kelti kur kitur iš P. Ame-
rikos?

— Apie tai net negalvo-
ju. Grįžus iš kelionės po pa-

saulį, vyksiu į Perų, Boli-
viją ir atgal į džiungles, ten
kur mane traukia kūrybinis
genijus.

Baigdamas ilgą ir įdomų
svečiavimą, užklausu šį
didįjį meno ambasadorių,
ką jis galėtų pasakyti
mums, šiauriečiams. Jojo
atsakymas yra pavyzdys vi-
sai išeivijai, kaip reikia
mylėti savąją tautą, nors
artimo ryšio su ja neturėta
per paskutinius 35 metus:

— Aš didžiuojuos būda-
mas lietuviu. Džiaugiuos
galėdamas kilti kūrybos
aukštumon ir tuo pačiu būti
naudingas savo Tautai, —
baigė Jonas Rimša.

Grįždami iš P. Amerikos
krepsininkai yra atgabėję
du didelius meno kūrinius
į Chicagą, kurie patalpinti
Čiurlionies vardo galerijoje.

Bet vaikas dar gimnazijoje
rodė daugiau meniškų polinkių:
pradėjo groti orkestre, vėliau
vis griebdavosi už teptuko ir
ėmė privačias tapybos pamokas.
Taip jis praleido vaikystę su sa-
vo geriausiu mokyklos draugu,
vėliau garsiu rašytoju novatoriū-
mi Emile Zola, kuris kiek anks-
čiau nuvykęs Paryžiumi tęsti stu-
dijų, prikaltėjo ir Cézanne ten
persikelti toliau studijuoti tapy-
bą. Tėvui tai buvo žiaurus smū-
gis. "Negalimas dalykas, kad ma-
no sūnus būtų pusprotis!" --šaukė
senis, bet pagaliau nusileido,
paskirdamas sūnaus studijoms
labai mažą mėnesinę pašalpą,
idant šis "neištvirtų".

Išvykęs Paryžiumi, Paulius
neištvirtko, tačiau gyveno skur-
džiai, vis buvo apšėpęs, nesu-
sitvarkęs, apsilėjęs. Jis kone
lunatiškai pasinėrė į tapybos stu-
dijas, lankė mokyklas, muzėjus,
kopijavo klasikų, pats origi-
naliai pradėjo piešti. Dailėje tuo
metu vyravo "akademizmas"--
puiki, rimta, klasikinė, bet su-
stingusi meno srovė. Skonį ir ma-
dą diktatoriškai nustatydavo jau
minėtasis Salonas--pavasarinė
paroda.

1863 metai buvo ypatingi: tei-
sėjai atmetė per daug ir per ge-
rų kūrinių. Atmestieji susimokė
maistui,--jie čia pat nutarė ati-
daryti "atmestųjų saloną" ir su-
ruošė savo parodą. Eduardo Ma-
net didelį paveikslą "Pietūs
ant žolės" (šiandien jis kabo
Louvre...) buvo neišpasakytas
skandalas ir sensacija, ir at-
mestieji dailininkai tapo dienos
tema.

Už poros metų atmestieji su-
ruošė kitą parodą, kur Manet iš-
statė ne mažiau "skandalingą"
kūrinį "Olimpiją", gi 1847
m. parodoje dalyvavo visi žy-
mieji novatoriai, jų tarpe Claude
Monet su paveikslu "Impresija",
nuo ko vienas nepalankus kriti-
kas visą šią srovę pavadino im-
presionistais. Įvardas prigijo
visam laikui.

Šio sąjūdžio Cézanne buvo gi-
liai paveiktas ir pats nuo pra-
džios kasmet dalyvavo atmestųjų
parodose. "Yra tapybinė daiktų
tiesa... Meno kūrinyje turi savo
atskirą tikrovę... Spalvos ir for-
mos veda ten, ko mūsų pojūtis
čią dar nepažino... Svarbiau-
sia--spalvų kompozicija!.. Yra
kova tarp nepalaužiamo tempera-
mento ir minios... Esu už tempe-
ramentą ir atakuoju minią"--
pradėjo filosofuoti Cézanne.

Paryžiaus kavinėse jaunas
atakuotojas palaikė draugystę tik
su maištininkais ir modernistais,
valandų valandomis diskutuoda-
mas su jais apie meną. Čia
būdavo Manet ir Monet, Degas,
Renoir, daugelis kitų, o ypač
Pissarro, kuris vėliau daugiau-
sia darė jam įtakos ir mokė tech-
nikinių tapybos paslapčių.

Bet visuomet apšėpęs, netvar-
kingas, kažkoks liaudiškas jau-
nuolis ilgai neėmė bodėtis šiais
gražiais išspuotusiais, poniš-
kais draugais, o ypač jis pra-
dėjo nemėgti elegantiško grupės
vado Manet. Kartą atvykęs kavi-
nėn ir visus apsveikinęs, jis pa-
reiškė:

--Jums, ponas Manet, aš ne-
duosiu rankos, nes visą savaitę
nesiploviau!..

Jis pradėjo skirtis nuo im-
presionistų grupės ir vėliau nebe-
dalyvavo bendrosiose parodose. Gal
dėl to, kad oficialioji kritika ir
visuomenė juos visus žiauriau-
siai puolė ir pajukė, bet labiau-
sia puldavo ir išjuokdavo
Cézanne. Laikraščiai apie jo pa-
sirodymus rašė: tai pabaisa, tai
pamišėlis, tai bepročio darbas,
kiekvienas vaikas, mėgstas pa-
žaišti spalvomis ir popieriu, pa-
darytų geriau... Nėščios moterys
turėtų saugotis žiūrėti į Cézanne
paveikslus, nes jų vaisių ims
krėsti geltonasis drugys... Im-
presionistų paveikslus dabar
perka turkai, gabena juos į karo
lauką, kaip skydus rodo prie-
šams ir taip laimi karus...

Giliai tikėdamas savo kryptimi
ir įsitikinimais, tačiau baisėda-
masis tokiais atbalsiais ir pačiu
gyvenimu, Cézanne ilgam laikui
palieka Paryžių ir išvyksta na-
mą, į savo Provansą, kur toliau
jaučia savo nusenusio tėvo prie-
kaštus ir nepasitenkinimą. Jis

Tokiomis karikatūromis prancūzų spauda pajukė naujai pasirodžiusius impresionistus... Kairėje
policininkas neleidžia į parodą nėščios moters--tai pakenktų būsimo naujagimio sveikatai... Dešini-
nėje rodoma, kaip turkai laimi kovą, išgašindami savo priešus modernistų paveikslais...

juk dar nepardavė nė vieno pa-
veikslą! Tėvas, nors niurnėda-
mas, ir toliau jam duoda kuklų
pragyvenimą. Bet jis nebe-
norį gyventi gimtuose namuose, įsi-
tengia sau studiją apylinkėje ir
toliau vienišas dirba.

Jam patinka namams tvarkyti
pasamdyta tarnaitė Hortenzija
Fiquet, sveika, rami, plepi kaimo
mergina, kuriai nerūpi nei me-
nai, nei filosofijos. Jis sugyvena
su ja vienintėlį vaiką, bet ofi-
cialiai ją veda tik po kelių metų,
savo sesers priverstas
pagaliau baigti skandalą ir lega-
lizuoti santykius. Šiaip jau jis ki-
tų moterų vengia ir bijo, dar Pa-
ryžiuje jis bandė, bet atsisakė
piešti nuogus modelius. "Nuogas
moterys mane per daug erzina..."
Geriau piešti iš atminties ar nuo-
traukų... Ak, gyvenimas--tai
baisu!--sušukdavo jis.

Per keliolika metų jis toliau
piešia, užsidaręs tolimojoje sau-
lėtoje Provanso provincijoje,
kaip vienuolis, kaimynų įšypsen
palydimas keistuliais, beveik...
kaip pamišėlis. Tik retkarčiais
išvyksta link Paryžiaus, pas bu-
vusius draugus: pas Zolą, Renoi-
rą, Pissarro. Jis nebesupranta
kitų, ir jo niekas nesupranta.
Tik retai, retai kada pasigirsta
kokia išimtis. Impresionistų me-
no žurnalas kartą parašo: "Cé-
zanne priklauso milžinų rasei...

LITUANUS, VISUOMENĖ IR PINIGAI

VYT. KAMANTAS

Pinigų, pinigų, duokite pinigų...
Prašo jų kultūrinės organizaci-
jos kultūrai pirkti, bažny-
čios naujiems vargonams statyti,
laikraščiai ir žurnalai naujoms
spausdinimo mašinoms įsigyti,
mokyklos ir tėvų komitetai vado-
vėliams ruošti, įvairūs laisvi-
nimo veiksniai ir tariniai--tau-
tos vadavimui.

Tų brangių pinigų reikia ir
mūsų studentijai, kuri nuo la-
bai senų laikų visada ne-
turtinga buvo. Tai yra neturtinga
materialiniu atžvilgiu. Kitų
turtų užtek: idealizmo, tevyinės
meilės, darbštumo, mokslo ir
t.t. Amerikos lietuviai studentai
šiandien nesiskiria nuo anų laikų
studentų, kuriais ne vienas šių
eilučių skaitytojas buvo.

Visi pritariame, kad pavergtą
kraštą vaduoti reikia. Ir va-
duojame taip kaip kas mokam:
vienai salėse prakalbas sakome,
kiti veiksniai ir tarinius kuria-
me, skaldome, jungiame ir ba-
rame, tretį laikraščiuose įrodi-

nėjame, kad viskas turėtų vykti
kitai, negu yra. Tačiau, beveik
visi pritaria, kad apie lietuvių
tautą ir jos gyvenimą bei kul-
tūrą daugelis mūsų bičiulių ki-
tataučių labai klaidingą supra-
timą turi. Vieniems Lietuva --
tai Rusijos arba Lenkijos dalis,
kitiems--kažkokia Europos tau-
telė, mokanti skanius kopūstus ir
rūkytas dešreles gaminti... Viso
to priežastis--didelis trūkumas
anglų kalba medžiagos apie Lie-
tuvą.

Kol veiksniai sutartiniais ieško
būdų kaip prie vieno stalo su-
sėsti, arba vienas bičiulis baigs
įtikinti kitą, kad laikas ką nors
daryti, Lietuvių Studentų Sąjunga
jau penkeri metai ir keturi
mėnesiai leidžia LITUANUS žur-
nalą, periodinį anglų kalba kul-
tūrinį-informacinį leidinį apie
Lietuvą, jos buvusią nepriklau-
somybę ir dabartinę vergiją, mū-

sų gražią ir turtingą kalbą, pui-
kius rašytojus, poetus, menini-
kus, muzikus ir didžius lietu-
vius.

Kas trys mėnesiai LITUANUS
išsina ir lanko šio krašto ir
kitų kraštų bibliotekas, univer-
sitetus, politikus, žymius ir pap-
rastus žmones. Ne kartą ar du
kartus per metus šis žurnalas
keliauja į Washingtoną, kad pri-
mintų ten apie Lietuvą ir jos
padėtį, bet kuris. Ir tai kiek-
vienais metais. Jo kelionės iš-
laidos--keturių centų pašto
ženklas.

LITUANUS pradėjo eiti J.
Bačiūno ir kitų taurių lietuvių
padedamas, studentų darbo ir pa-
sišventimo vedamas. Kad jis iš-
silaikė iki šiol--tai tik visos
lietuvių visuomenės dėka. Tos
visuomenės, kuri į visus paren-
gimus eina, visiems vėjams au-
koja ir visus laikraščius skaito.
Į šią visuomenę, kuri dar girdi
studentiškus balsą, vėl yra kreipia-
mami.

Šių metų LITUANUS vėjus pra-
sidėjo prieš tris savaites, ta-
čiau šiandien jo rezultatai dar
nežinomi. Ima baimė, kad va-
jus mažai lietuvių pasiekia. O
gal jie jau visų vėjų ir aukų
rinkimui pervarginti?

Norėta surinkti 7000 dol. Tiek
reikia 24,000 egzempliorių per
metus išleisti ir išsiuntinėti. Re-
dakcija, kiti pageibininkai, algų
negauna. Vienintelės išlaidos--
spausdinimas, administracija ir
anglų kalbos korektūra, kuriai
kviečiamas specialistas ko-
rektorius.

Kaip matote--viskam reikia
pinigų. Galime sakyti kalbas,
rašyti laikraščiuose straips-
nius ir visai tauką vaduoti, bet
...be pinigų sunku sulaukti ge-
resnių rezultatų.

(Nukelta į 6 psl.)

Adv. Julius Smetona ir Nijolė Kersnauskaitė, centrinio Lituano-
Žurnalui Remti Komiteto vicepirmininkai, posėdžio metu tariasi
vajaus reikalais.

Seserijos vadeivės išleistuvės į JAV

LSS Australijos Rajono seserijos vadeivė Irmos Laisvėnaitė išleistuvės į Ameriką Krausų sodelyje.

Kovo 11 dieną laivu "Himalaya", išplaukė nuolatiniams apsigyvenimui Amerikoje, Australijos Rajono Seserijos vadeivė s. I. Laisvėnaitė su visais savo šeimos nariais.

S. I. Laisvėnaitė ir jos sesuo Rūta yra abi baigusios Melbourne Universitetą. Studijavo humanitarinius mokslus ir pasirošė.

sios mokytojo profesijai. Irma Laisvėnaitė yra atlikusi mokytojos praktika vienerius metus mokytojaudama australų gimnazijoje Melbourne.

Abi seserys buvo aktyvios lietuvių skautų sąjungos veikėjos ir Australijoje išvarė platų veiklos barą. Joms buvo surengta visa

eilė išleistuvių: Rajono Vadija ir Melbourne Skautininkų Ramovė, ASS Melbourne skyrius, vyresniosios skautės ir australų mokytojai.

Išvykusios balandžio mėn. pirmomis dienomis pasieks Chicago, kur mano nuolatinių apsigyventi.

(A. K.)

Lituanus...

(Atkelta iš 5 psl.)

Ieškome pinigų visokiais būdais. Siūlome, kad lietuviai užsakytų LITUANUS kitataučiams savo vardu (metinė prenumerata 2 dol.) ir turime apie 500 nuolatinių prenumeratorių. Tai jau 1,000 dol. Bet dar reikia kitų 6,000 dol. Parašėm prašymą ALTO Vykdomajam Komitetui ir priminėm, kad dar 1958 metais buvo didelis Amerikos Lietuvių Kongresas, kuriame labai daug kalbėta apie jaunimą ir klausia, ką daryti, kad tas jaunimas išjungtų į laisvinimo darbus. Po diskusijų paaiškėjo, kad nieko nereikia daryti, o tik padėti, nes jaunimas jau pats atėjo į pagalbą ir dirba be pinigų didelį darbą. Tas kongresas priėmė vienbalsiai tokią rezoliuciją:

"Giliai vertindamas Lietuvos Studentų Sąjungos žurnalo LITUANUS informacinį darbą, Kongresas

a) džiaugiasi lietuviško jaunimo konkrečiomis pastangomis informuoti svetintaučius apie Lietuvą ir jos dabartinę tragišką būklę bei lietuvių ir jų laimėjimus ir kūrybines pastangas įvairiose gyvenimo srityse; b) ragina visus lietuvius remti šį prasmingą jaunimo darbą savo bendradarbiavimu ir pinigine parama;

c) siūlo, kad Amerikos Lietuvių Tarybos Vykdomasis Komitetas rastų tinkamus būdus paremti LITUANUS leidimą."

Apie šią gražią ir studentams labai vertingą rezoliuciją buvo priminta ALTO Vykdomajam Komitetui dar 1958 metų žiemą, pakartotinai parašyta ir dabar prieš du mėnesius. Atsakymo tebelaukiama... Buvo duotas konkretus pasiūlymas: ALTas apmoka JAV senatorių ir kongresmanų prenumeras kiekvienais metais, o LITUANUS būtų jiems siunčiamas su priminiu, kad tai ALTO dovana. Tikimasi, kad ALTas šį prašymą patenkins.

Vajaus pradžioje buvo išsiuntinėti tūkstančiai laiškų su prašymais. Kol kas gauta labai mažai atsakymų.

Prieš kelis metus vykusio vajaus metu visi aukoję 5 dol. ar daugiau gavo meniškų dail. V. Višeikio pagamintus padėkos diplomus. Tokius diplomus gaus ir šių metų vajaus aukotojai. Gaus jie ir kvitą, kuris būna labai naudingas mokesčių blankas pildant...

Tad tenka dar kartą pakartoti: studentams reikia pinigų LITUANUS žurnalui leisti! Praktiškai tai visa lietuvių visuomenė ji leidžia, o studentai tik viską patvarko.

Savo sugestijas ir, aišku, pinigus siųskite LITUANUS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Dirvos skaitytojai kviečiami atidaryti taupymo sąskaitas lietuvių vedamaj Taupymo Bendrovėj, kuri:

- moka 4% metinius dividendus (dividendai išmokami birželio 30 d. ir gruodžio 31 d.)

- apmoka visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL Federal SAVINGS

and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanavskas, Pres.

TREČIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA

Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų persiuntimas į visus kraštus

TAIP PAT IR VISOKIOS RŪŠIES APDRAUDA

Kur tik besiruošumėt keliauti, tuoj susirikiu su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI
311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey
Telefonas: Market 2-4867

LIETUVIŠKI SCRIAI, JUODA DUONA. AUŠČIAUSIOS RŪŠIES RŪKYTI KUMPIAI. DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVEJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWaining 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

IŠKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠĮ KUPONĄ

Prašau atsiųsti..... Nurodykit prekę.....

Nurodykit adresą:.....

Name.....

No. Street City State

Don Camillo...

(Atkelta iš 3 psl.)

kurie viską nuneša ilgaskverniams.

--Ar tu nepažįsti jokios patikimos draugės?

Scamoggia tik skėstelėjo rankomis.

--Gausybė, bet... Na, gal tai mano silpnybė, bet nė viena jų man nepatinka.

--Man tai atrodo neįtikėtina, drauge. Visai nė viena?

--Kelios--taip. Bet jos jau ištekėjusios.

Draugė Petrovna apgalvojo ir pagaliau pasakė:

--Aš matau, tavo atvejis sunkus, drauge. Ir tu jo nespren-di visu rimtumu.

--Drauge,--prisipažino Scamoggia,--metai eina, tai žinau; bet po ta gražia saule, mėlynu dangumi, tarp gėlių, muzikos, prie gero vyno, kurį mes ten turim, atsiranda jausmas visada pasilikti jaunam. Tu, drauge, neužmiršk, kad mes gyvename Dievo palaimintame krašte.

--Drauge,--nutraukė jį Petrovna,--tu dabar pasakei baisią piktžodybę. Nėra jokio krašto, kuris būtų kažkokio Dievo palaimintas arba prakeiktas. Nes tokio Dievo nėra.

--Tai gerai žinau. Bet galbūt tai priklauso nuo gausybės typrakeiktų ilgaskvernių, nuo tų bažnyčių ir tabernakulų, kad ten vis dar tebegalvojama, jog Jis yra. Drauge Petrovna iškilmingai purtė galvą.

--Tavo pažiūros labai sujauktos, drauge,--pasakė ji.

--Sutinku, drauge. Bet tai tu galėjai pasakyti, žiūrėdama mano pusėn, o ne į duris.

Nereikia kartoti Stalino klaidų; negalima vienodai kalbėti su sovietiniu arba amerikiniu piliečiu. Žmonės priklauso nuo įvairių geopolitinių aplinkybių ir savo papročių. Yra neprotinga bandyti visas spynas užrakinti tuo pačiu raktu.

Taip viena sau pagalvojęs, draugė Petrovna vėl atsuko savo veidą į draugą Scamoggia.

--Kaip būtų drauge, jei mes pajauiriniui pakalbėtume apie tave?--paklausė Scamoggia.

--Aš esu sovietinė moteris,--išdžiziai atsakė Petrovna, bandydama išvengti kito sofos įnamio žvilgsnio. --Aš esu partijos narė ir valstybinės užsieniečių turizmo organizacijos valdininkė. Aš esu dvidešimt šešerių metų ir gyvenu Maskvoje.

--Viena?

Petrovna atsiduso.

--Deja, ne,--atsakė ji, nulenkdama galvą. --Aš dalinuosi kambarį su kitoms dviem draugėm. Tačiau nenoriu skųstis.

--Na, ir aš ne,--išsprūdo Scamoggia.

Petrovna pakėlė akis ir nustebusi žiūrėjo į jį.

--Nežinau, ką tu, draugenorėjai pasakyti?

--Pirmą akimirka supratau, kad tu gyveni kartu su draugu.

--pareiškė Scamoggia. --Kas mane liečia, tai man daug maloniau, kad tu kambarį daliniesi su dviem draugėm, negu su vienu draugu.

Petrovna vis dar nustebusi žiūrėjo į jį.

--Tavęs tiesiog nesuprantu.

Tačiau savaime suprantama, ji melavo ir tai buvo pastebima iš to, kad ji vis dar tebelaiškė rankoje šaunus "Vespos" raitelio fotografiją, kurią ji ne gražino Scamoggiai, bet skubiai nuskandino savo rankinukyje.

Iš ko reikia spręsti, kad ir sovietiniai valdininkai, nepaisant kaip karštai jie bebūtų grūdinti socialistinėse liejyklose, vis dar tebeturi savo silpnųjų pusių.

(Bus daugiau)

RICHMOND, R.I. turi apie 2000 gyventojų, nors nepažymėtas žemėlapiuose. Jis pasižymi tokių gatvių vardais, kaip Raupų Aleja, Ginčų Kampas, Šeškų Kalno Kelias, Samagono Pelkynas, Keptuvių Kūdra ir t.

J. CIJUNSKAS

LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius, apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

KODĖL PRIE SAVO PAVARDĖS PRIDĖJAU BORDEN?

Adv. J. BAGDŽIŪNAS BORDEN

Dažnai praieity, o ir dabar kas nors užklausia, kodėl prie savo pavardės Bagdžiūnas pridėjau Borden.

Tai atsitiko 1923 metais, kada baigiau advokatūros mokslus ir pradėjau verstis praktika. Teismuose iš pirmo žingsnio teko susidurti su mano pavardės tarimo ir rašymo sunkumais, Ame-

rikiečiai teisininkai ne tik turėjo didelį vargą teisingai ištarti mano pavardę Bagdžiūnas, bet dar sunkiau jiems sekdavosi teisingai į dokumentus užrašyti. Ne vienas teisėjų, kur veddavau bylas, pasikvietęs į atskirą kambarį, po draugiško pasikalbėjimo patardavo man sutrumpinti pavardę.

Visai mėginau trumpinti Bagdžiūnas, bet nesisekė. Pagaliau, nenorėjau visai sudarkyti savo gražios lietuviškos pavardės ir nutariau ją palikti nesužalotą, o prie jos tik prijungti kitą, lengvai ištariamą ir užrašomą pavardę. Iš 20 pavardžių aš pasirinkau Borden ir 1924 m. Superior Court of Cook County nutarimu man buvo leista pavarde Bagdžiūnas pakeisti į Bagdžiūnas Borden.

Bet žodelio Borden pridėjimas prie mano pavardės nė kiek nesumažino mano patriotizmo kovoję dėl Lietuvos laisvės. Dabar, einant 78 metus, mano širdis tebeplaka Lietuvos ministro B. K. Balučio žodžiais, įliedintais į Laisvės Varpą:

"O, skambėk per amžius, vaikams Lietuvos, Kad laisvės nevertas, kas negina jos."

Plokštelė įrašyta Montrealyje, R.C.A. Victor studijoje.

Valdinimas trunka virš pusantros valandos - 2 plokštelės (4 pusės). Tinka visiems fonografams, turintiems 33 1/3 greitį. Viso komplekto kaina - \$10.

Užsisakant rašyti - Stp. Kęsgailai, 1577 Rue de Seve, MONTREAL 20, P.Q., CANADA.

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAin 1-1773

REZIDENCINIA: PENinsula 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgicio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

V. RICKUS

PAINTING-DECORATIG INC.

RESIDENCINIS IR KOMERCINIS DAZYMAS

Korporacija turi pilnus apdraudimus. Įkainavimai nemokami. Klientų patogumui turime taip pat specialistus medžio, tinko ir kitiems namų remonto darbams.

Dabar jau yra pats laikas tartis dėl pavasario darbų.

Telefonuokite: PO 1-6035

658 E. 162 St., Cleveland, Ohio

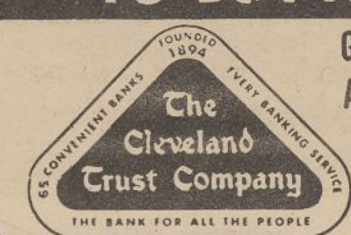
I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

BEFORE YOU BORROW TO BUY A HOME

GET OUR LOW RATES AND HELPFUL TERMS

OUR ESCROW SERVICE PROTECTS YOU WHEN BUYING OR SELLING REAL ESTATE

CLEVELANDE ir apylinkėse

• JAV Lietuvių Bendruomenės pirmos apylinkės metinis susirinkimas įvyks sekmadienį, kovo 27, Lietuvių salėje, 11:30 val. Bus apyskaitiniai pranešimai, veiklos projektai ir naujos valdybos rinkimas.

• Lietuviai salė naujai atremontuota. Šviesiomis spalvomis nudažyta salė ir koridorius, idėtos naujos durys. Dažymo darbus atliko K. Senikas, duris idėjo K. Gasparaitis. Dabar salė atrodo šviesesnė, erdvesnė, jaukesnė. Lietuvų Salės direkcija verta pagyrimo.

• Lietuvų salės direktijos pirmininkas Juozas Gražulis atsistatydino. Laikinai pirmininko pareigas eina vicepirmininkas Z. Dučmanas. Pirmadienį įvykusiame direktorių ir klubo komiteto posėdyje aptarti salės ir klubo einamieji reikalai.

Jaunesniosios skautės su vadove M. Juškėnaite prie savo kiosko Kaziuko mugėje Clevelande. Iš kairės: M. Juškėnaitė, E. Eidimaitė, D. Rimkutė, J. Petraitytė ir L. Eidimaitė.

V. Plodžinsko nuotrauka

• Lietuviai kviečiami daugiau naudotis sale ir klubu. Klubo nariai kviečiami išsiimti 1960 m. nario kortelės. Klubo nariais gali būti visi suaugę lietuviai.

• Petras Luiza išvažiavo porai savaitę į Floridą, pas savo uošvius — Salasevičius, kurie ten atostogauja nuo šių metų pradžios. Į Clevelandą grįš visi, kad suspėtų dalyvauti Luizų dukters dainų rečitalyje, įvykstančiam kovo 29 d.

• Grandinėlės koncertui bilietus galima įsigyti Dirvoje, p. Dabrilos maisto krautuvėje (12623 St. Clair Ave.), abiejuose spaudo kioskuose ir pas Vytautą Kamantą (MU 1-6767). Koncertą ruošia LITUANUS žurnalui Remti Komitetas kartu su Grandinėlės Tėvų Komitetu. Jis įvyks balandžio 24 d., Slovėnų Auditorijoje.

• Lituanus vjaus aukos bus renkamos ši sekmadienį prie abiejų lietuviškų bažnyčių. Visi clevelandiečiai prašomi prie vjaus prisidėti.

• LB II Apylinkė rengia religinį koncertą Naujos parapijos bažnyčioje, Verbų sekmadienį, balandžio 10 d., 4 val. Programai vadovauja pianistė Regina Brazaitienė. Auka \$1.00.

• J. Kazlauskas Income Tax pareiškimus pildo Dirvoje kiekvieną šeštadienį nuo 9 val. iki 2 val. po pietų, arba pagal susitarimą telef. RE 1-7222.

Parduodamas 7 k. namas Vienos šeimos. 3 garažai. 40x175 sklypas. Netoli mokykla. Šaukti UT 1-0601.

Ieškoma moteris, sutinkanti pabūti prie vaikų 3 ir 4 m. amžiaus po 3 val. kasdien. Duodam kambarį ir primokam. Skambinti po 6 val. p. pietų MU 1-6585. (37)

Automobilistų rūpesčiai 1910 m.

PRASIDĖJUS automobilių gamybai 1910 metais per pirmus 8 mėnesius išsikūrė 36 automobilių įmonės. Visos buvo susitelkusios Detroito.

TADA populiariausia automobilio spalva buvo žalia. Po jos sekė mėlyna, raudona, ruda, pilka ir juoda buvo retos išimties. O geltona, balta ir lėliava buvo skaitomos nesusipratimu.

NEW YORKE buvo surengtas bandymas, kurio tikslas buvo išrodyti, kokia kelionė pigesnė. Po penkių valandų kelionės, automobilis nukeliavo dvigubai toliau ir kainavo per pus pigiau, negu arklys.

VIENA New Jersey įmonė skelbė, jog parduodanti vielos tinklus, kurie įgalina vairuotojus važiuoti be akininių ir apsaugo nuo vabzdžių, nes stiklas tada dar nebuvo naudojamas.

AUTOMOBILISTAS, keliaudamas iš New Yorko į Chicago tada privalėjo pirkti leidimus iš Pennsylvania, Maryland ir New Jersey valstybių, kad galėtų per šias valstybes pravažiuoti.

IŠLEISTAS automobilistams skirtas laikraštis tada patarė kelionei iš Chicago į Denver pasiimti šiuos dalykus: alyvos, virvę, medžio kaladę, šviesą, kad būtų galima naktį paskaityti žemėlapi, varinės vielos, bonkų kerosino, įvairių sraigčių, kibirą vandeniui, automobiliui atsarginių žvakių, įrankių dėžę, oro pompą ir dėžę tepalo.

VIENAS rašytojas pranašavo, jog 1960 metais keliai bus guminiai ir automobilių ratai geležiniai, nes tais laikais buvo patiriama daug sunkumų suguminėm padangom. Vidutiniškai tada padanga laikydavo apie 1,000 mylių.

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti

20 metų tos srities praktika

Vokiečių radijų taisymas

TELEFUNKEN Authorized Factory Service

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T. V.

Sales and Service

11615 DETROIT AVENUE CLEVELAND 2, OHIO

Sandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių modelių

LAKEWOOD 1-4669

GERESNIŲ Namų Statytojai pasirenka MONCRIEF ŠILDYMA ir ORO VENTILIACIJĄ

THE HENRY FURNACE CO., MEDINA, O.

Kiti rašo

Aiškėja Vatikano išleistų pašto ženklų istorija

Draugas paskelbė pasikalbėjimą su vyskupu V. Padolskiu apie Vatikano išleistus lietuviškus pašto ženklus. Iš pasikalbėjimo matyti, kad vyskupo buvo sutikta, kad tokį ženklą paruoštų lenkė Dambrovskas, bet tam pasipriešinęs kun. V. Mincevičius, Na, bet geriau pasekim, ką sako pats vyskupas:

"Visų pirma buvo įteiktas prašymas šv. Tėvui a. a. Pijui XII, kad šv. Kazimiero 500 metų mirties sukaktį paminėtų specialiu popiežišku dokumentu, skirtu Lietuvos Episkopatui ir tikintiesiems. Prašymas buvo priimtas teigiamai, ir raštas buvo rengiamas. Deja, nelaukta Pijaus XII mirtis sutrukdė šio rašto paskelbimą.

Šalia prašymo popiežiui, kad gautume specialų raštą skirtą Lietuvai, buvome įteikę antrą prašymą per kard. Pizzardo Vatikano paštų valdybai, kad jubiilei paminėti išleistų šv. Kazimiero pašto ženklą. Ir šis prašymas buvo teigiamai priimtas 1958 metų gegužės mėn. viduryje išvykdamas į J.A.V., visais -- tiek pašto ženklų, tiek popiežiaus laiškų -- reikalais rūpintis ir su atitinkamomis Vatikano įstaigomis tartis bei bendradarbiauti pavedžiau prel. Laulai Tulabai kuris šį jam pavestą uždavinį uoliai ir skėmingai atliko.

Gavus pirmą pažadą, kad šv. Kazimiero pašto ženklas bus išleistas, tuojau buvo bandyta susisiekti su dail. V.K. Jonynu, prašant parengti atitinkamą projektą. Deja, nežinint pakartotino kreipimosi, atsakymo nebuvo gauta. Taigi neliko nieko kito, kaip tik priimti siūlymą, kad projektą parengtų nuolatiniai Vatikano pašto bendradarbiai. Buvo pasiūlyta p-lė Dambrovskas, kuri yra žymi menininkė ir yra laikoma Vatikano pašto autoritete, viena iš geriausių pašto ženklų projektuotojų. Siūlymas iš mūsų pusės buvo priimtas, p-lė Dambrovskas ėmėsi projekto rengti, laikydamosi Vatikano nurodymų, o taip pat tarmamasi su prel. L. Tulaba, kuris savo ruožtu dėl projekto tarėsi tiek su Lietuvos Atstovybe prie šv. Sosto, tiek su Tėvais Marijonais. 1958 m. vasarą projektas jau buvo parengtas ir priimtas tiek iš mūsų pusės, tiek iš Vatikano. Deja, kaip rašto pa-

sirodymą, taip ir pašto ženklų išleidimą sutrukdė pop. Pijaus XII mirtis.

Tačiau, nenustojome vilties. Jei rašto klausimas, pasikeitus Popiežiui, atpuolė, tai pašto ženklą buvo pažadėta vistiek, nors ir pavėluotai, išleisti.

Atsitiko tačiau nepramatytas dalykas. Kun. V. Mincevičius, sužinojęs, kad šv. Kazimiero pašto ženklų projektą yra parengusi lenkė Dambrovskas, sunkiai susigryvendamas su ta mintimi, ėmėsi iniciatyvos parūpinti lietuvių dailininko projektą. Kada, nesulaukdamas pašto ženklų pasirodymo, kreipėmės į atitinkamas Vatikano įstaigas, sužinojome, kad sutartas Dambrovskos pašto ženklas atidėtas į šalį ir laukiama naujo projekto, padaryto lietuviu. Mums dėl to nemažai nustebus, buvo paaiškinta, kad ta prasme buvo į juos kreipęsis kun. V. Mincevičius ir jie manė, kad jis tai daras mūsų pavedimu ar bent su mūsų žinia bei pritarimu. Dail. V. Jonynas, kun. V. Mincevičiaus prašomas, projektą parengė. Vatikano pašto techniniai specialistai, kaip tai yra įprasta, V. Jonyno projektą kiek pataisė, pritaikydami spaudos reikalavimus. Pašto ženklas pagaliau išėjo. Koks jis yra, visuomenė žino ir gali pati vertinti. Noriu pabrėžti, kad mes prie p. V. Jonyno projekto nieko nesame pridėję ir nenešame jokios atsakomybės. Jei yra kokie klausimai ar neaiškumai vieninteli, kuris gali paaiškinti ir imtis atsakomybės, yra kun. V. Mincevičius."

Dėmesio!

Visais apdraudos reikalais,

kaip automašinų, gyvulių, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraiptis į atstovę

Paulina Mozuraitis-Bennett, HI 2-4450

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345

13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

EAST CLEVELAND - EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON

4%

SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

HOME AND REMODELING LOANS

CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue EN 1-1763

936 East 185 St. KE 1-7770

Metropolitan Opera Public Hall • April 25-May 1

April 25, Eve.: FAUST

April 29, Eve.: MARRIAGE OF FIGARO

April 26, Eve.: GYPSY BARON

April 30, Mat.: MADAMA BUTTERFLY

April 27, Eve.: IL TROVATORE

April 30, Eve.: SIMON BOCCANEGRA

April 28, Eve.: ANDREA CHENIER

May 1, Mat.: LA TRAVIATA

Tickets \$2, \$3, \$4, \$5, \$6, \$7, \$8, \$10, \$12 — No Tax

NORTHERN OHIO OPERA BOX OFFICE UNION COMMERCE BANK — EUCLID AT 9th

KAS IR KUR?

• Vieno dolerio vajas, kurio iniciatorium buvo mok. A. Gulbinskas, iš Chicagos, iki šiol Vasario 16 gimnazijai jau davė \$2950.00.

• Mok. S. Antanaitis, Vokietijos Lietuvių Bendruomenės pritarimu, rašo monografiją apie Vasario 16 Gimnaziją.

• 1960 m. vasaros pabaigoje ar rugsens pradžioje Toronte numatome suruošti JAV ir Kanados sk. vyčių suvažiavimą.

• V. Montvila (pirm.), A. Rimas ir A. Šetikas sudaro naują studentų skautų Korp! Vytis New Yorko skyriaus valdyba.

• Vokietijos Lietuvių Bendruomenės vadovybė numatė lipos 30-31 d. Vasario 16 Gimnazijoje sušaukti apylinkių pirmininkų, seniūnų ir vargo mokyklų mokytojų suvažiavimą.

Suvažiavimo tikslas — susipažinti su vietos bendruomenės padalinių veikla, negalavimais ir galimais juos šalinti bei aptarti būdus ir priemones, kaip pagyventi bendruomeninį gyvenimą.

RASA PACEVIČIŪTE, Adelaidėje, Australijoje, skambina pianinu lietuviško parengimo metu.

• Kun. J. Prunskio motina jau esanti gavusi sovietų leidimą išvykti į JAV. Kaip žinia, tokį išvykimo pažadą yra davęs N. Chruščiovas, kada buvo Amerikoje.

• Juozas Valakas, Dirvos bičiulis ir bendradarbis, iš Brooklyno, kovo 19 d. artimųjų tarpe atšventė vardadienį.

Lenkijos lietuviai

Lenkijoje gyvenantieji lietuviai turi daug sunkumų kovoje už savo egzistenciją. Komunistinė valdžia ir šovininistiniai nusiteikę gyventojai lenkai žvairomis žiūrį į lietuvių kultūrinę veiklą. Ir katalikų dvasininkai taip pat nori visus lietuvius padaryti lenkais. Lietuvių apgyventose vietose nenori leisti lietuviškų pamaldų, arba jei kur ir pavyksta išsikvoti, tai tik per labai

Mielam bendradarbiui

ZIGMUI MOLIEJUI ir šeimai,

jo motinai MAGDALENAI MOLIEJIENEI Lietuvoje mirus, reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime

Lietuvių Bendruomenės East Chicagos apylinkės valdyba

Chicagoj ruošiasi Žibuoklių baliui

Kovo 20 d., sekmadienį, St. Monkaus bute, įvyko A.L.T. S-gos Chicagos skyriaus valdybos posėdis. Posėdžiui vadovavo skyriaus pirm. Petras Vėbra. Jis padarė valdybos nuveiktųjų darbų apžvalgą. Pažymėjo, kad skyriaus aktyvi veikla daugiau atkreipia visuomenės dėmesį ir susilaukia jos šilto pritarimo. Kaip faktą nurodė, kad valdyba per trumpą laiką gavusi net 12 pareiškimų priimti naujais nariais. Valdyba, apsvačiusi naujų kandidatų pareiškimus, visus nutarė priimti tikraisiais nariais.

Toliau buvo svarstyta ir nutarta suruošti tradicinį Žibuoklių balių-koncertą balandžio 30 d. Midwest Hotel Grand Ballroom salėje, kampas Hemlin ir Madison street, Baliuje-koncerte dainuos solistė Nerija Linkevičiūtė, Dirvos dainų konkurse laimėjusi premija.

Kovo 26 d., šeštadienį, 19 val. 30 min. B. Pakšto svetainėje valdyba kviečia visuotinį skyriaus narių susirinkimą. Bus dr. J. Dauparo paskaita: "Investavimas kapitalo į nekilnuojamą turtą". Tai bus dar viena paskaita iš ciklo paskaitų apie naudingą kapitalo investavimą. Po paskaitos bus diskusijos.

Šia proga bus pasitarta dėl pasiruošimo Žibuoklių baliui. Po susirinkimo bus pasivažiinta kavute. Kaip paprastai, skyriaus narių susirinkimuose visada dalyvauja ir svečiai. Tad ir ši kartą kviečiami visi dalyvauti, prijaunčiantieji ir svečiai.

Po posėdžio važiungas šeimininkas visus pavažiūno gardžiais užkandžiais.

(S.G.)

dideles pastangas.

Seinų lietuviai jau virš dviejų metų klabena vyskupo duris, bet vis gauna neigiamą atsakymą. Nors prieš karą Seinų parapijos bažnyčioje kiekvieną sekmadienį būdavo lietuviškos pamaldos.

Šypliškių parapijoje šiaip taip pavyko išsikvoti lietuviškas pamaldas bent du kartus į mėnesį.

Į Lietuvių Kultūros Draugijos centro valdybą įsidėmus lenką ir rusą, centro valdyba važinėja po kaimus ir ragina gyventojus dėtis į kolūkius. Ir partija tokiai "kultūrinei veiklai" nesigaili lėšų.

Punske veikia Liet. tautinių šokių ir dainų ansamblis ruošiasi dalyvauti varžybose su tokiais pat lenkų ir gudų ansambliais.

Šį pavasarį pirmas būrelis lietuvių baigia Punsko vidurinę mokyklą.

Varšuvos universitete šiuo metu studijuoja ir keli Lenkijos lietuviai.

Punske veikia budri cenzūra, kuri žiūri, kad čia neateitų kokia žinė iš laisvo pasaulio. Taip pat sekama, kad ir iš čia neišeitų žinė apie vietos lietuvių gyvenimą ir vargus.

Vaidas iš įvykusio New Yorke LTS keturių skyrių dešimtmečio minėjimo. Prieky sėdi: A. Mackevičienė, V. Rastenis, K. Mažionienė. Toliau matyti Jurgėla, Lileika, Klimas. V. Maželio nuotrauka

LTS skyrių dešimtmečio minėjimas New Yorke

(Atkelta iš 1 psl.)

biamų idėjų būtinumą ir jo veiklos mūsų tautai lemtingumą.

Praeities lietuvių didvyriškumas daugiausia pasireiškė karo žygiams, savo tėvynę ginant nuo priešų, o V. Kudirkos skelbiamas jau buvo humaniškas, priešingybė bet kuriam smurtui ir žudynėms.

Tautišką giesmę V. Kudirka pradeda Lietuvos apoteze, vadinamas ją didvyrių žeme. Bet sprendžiant iš Tėvynės Varpų, ji tikrai tokia tuomet nebuvo. Gyvenimo tikrovė, kurią pastabus bei aštrus V. Kudirkos protas suvokė tokią, kokia ji iš tikrųjų Tėvynės Varpuose rūščiai bylojo, kad ano meto Lietuvoje būta daugiau vergiškumo, negu didvyriškumo.

Aušrininkams ir visiems kitiems, idealizavusiems Lietuvos senovę, Lietuva praeity buvus galinga ir tarsi dėl to, kad lietuviai buvę didvyriški, iš visų vertybių labiausia branginę laisvę ir dėl jos visa aukoję.

Prabanga, ugdydama savimeilę ir savinaudą, žlugdo didvyriškumą, o Vargas, ar tikriau sakant, prieš jį sukilimas, gimdo galiūnus. Praeities didvyrius iš kapų savo kūrinuose beprikelia tik poetai, tačiau pats gyvenimas, kad ir kaip sunkus bei skaudus jis bebūtų, išgudo naujas didvyrių kartas, ir, anot Maiironio:

Mainos rūbai margo svieto,
Silpnas kelia, tvirtas griūva;

• Petras Pusnikas, Dirvos skaitytojas ir rėmėjas, iš Brooklyno, kovo 20 d. šeimos ir artimųjų būrelyje paminėjo 70 metų amžiaus sukaktį.

• Lietuvos vokiečių laikraštis "Heimatstimme", leidžiamas Vokietijoje, atšventė dešimtmetį.

• Northeastern University spaudos skyrius iš Bostono mums praneša, kad atšventės karininkų apmokymo kursą baigę keli lietuviai, jų tarpe Antanas D. Kriščiukaitis, iš Dorchester, Mass. ir gavo j. leitenanto laipsnį.

Nebijokim vargo kieto
Juk be jo galiūnai pūva.

V. Kudirka, ragindamas lietuvių tautą semtis stiprybės iš praeities, siekia jos didesnio idėjinio veiklumo, — kalbėjo toliau

džiausių mūsų tautinio atgimimo veikėjų rūpesčių. Nutautėjimo priežasčių yra daug ir įvairių tačiau jos visos suvedamos į vieną pačią svarbiausią — stoką tėvynės meilės — to kilniausio

Daug pasidarbavusios ruošiant vaikes LTS skyrių minėjimui New Yorke: Trečiokienė, Abraitienė, Silinienė, Oniūnienė ir Sirusienė. V. Maželio nuotrauka

A. Merkeli, pažymėdamas, kad ir A. Baranauko Lietuva pripažįsta didelę senovės reikšmę. Dėl vienkio ar kitokių priežasčių silpnėjant tautos ryšiams su savąja praeimi, ji pradeda menkėti, kol, pagaliau, nebepajėgdama kūrybiškai reikštis, dingsta.

Stipriausias ryšys, siejantis tautą su jos praeimi, yra kalba, tas, anot M. Daukšos, bendrosios meilės ryšys, vienybės motina, pilietiško tėvas, valstybės sargas.

V. Kudirka kalbą laiko tautybės pagrindu. Kalba, būdama seniausias ir gyviausias praeities ryšys su dabartimi, išlaiko tautos kultūrinį palikimą ir jį lengviausiai bei greičiausiai perduoda sekančioms kartoms. Štai kodėl, gaivinant tautos kalbą, tuo pačiu jau gaivinama ir jos kultūrinė praeitis, keliama jos tautinė sąmonė, šalinant iš jos svietimas įtakos.

Tautiškoj giesmėj V. Kudirka skelbia ir meilę Lietuvai, — kalbėjo A. Merkeli, — ir Tėvynės meilės žadinimas — vienas iš di-

jausmo, siejančio žmogų su gimtuoju kraštu, savais tautiečiais ir kultūra. Ir už tėvynės laisvę karžygiškai mirs tik tas, kuriam tėvynė, anot P. Montagacca, tas šventas žodis, kuris ilkininką atplėšia nuo arko, darbininką nuo darbo, mokslininką nuo knygos; kuris jaunikaitį ištraukia iš mylimosios ar sužadėtinės rankų, ir visus sutelkia prie vienos vėliavos, į kurią jie žiūri didvyrio drąsa ir kankinio mirtim.

Tai tik keletas A. Merkeli skaitytos paskaitos būdingesnių minčių. Dr. Jonas Paplėnas, ALT S-gos centro valdybos atstovas, pasveikino skyrius 10-čio proga ir apgailestavo, kad du pirmieji buvę sąjungos pirmininkai ir steigėjai adv. Antanas Olis ir dr. Motiejus Colney jau nebėgi kartu dalyvauti, negailestingos mirties išplėsti iš mūsų tarpo. Trumpai paminėjęs jų nuveiktus darbus, pakvietė minėjimo dalyvių atsistojimu pagerbti jų atminimą.

Be to, jis iškėlė spaudos reikšmę išeivijos lietuvių gyvenime ir skirtumą tarp privačios ir

suvisuomenintos spaudos, pabrėždamas antrosios teigiamą pusę ir periodinės spaudos jungimąsi, o ne skaldymą į daug smulkių leidinių.

Pranas Narvydas, 1-o skyriaus pirm., atidarydamas minėjimą tarė trumpą žodį ir pakvietė pirmininkauti Antaną Diržį.

Visų keturių skyrių pirmininkai padarė 10-čio darbų apžvalgą.

P. Narvydas pažymėjo, kad per 10 metų 1-sis skyrius yra surėngęs daug švenčių, minėjimų ir aktyviai dalyvavęs bendrose Tautinės Sąjungos ir kitų org-jų darbuose. Pirmininkais yra buvę: J. Ginkus, V. Alksninis, J. Kiaunė, A. Sodaitis, V. Rastenis, S. Gudas ir dabar P. Narvydas.

Jis pažymėjo, kad anksčiau veikla buvo gyvesnė, nes pirmieji ateiviai nebuvo pakirsti senatvės, o naujai atvykę, miesto nepažindami ir patogių butų neturėdami, noriai lankydavo susirinkimus ir pareigų nevengdavo.

Dabar laikai pasikeitė, Senieji pavargo, naujai atvykę iš-

sisklaidė, įsigijo automobilius ir dabar juos sunku kur bėgauti, sukviesti.

Jurgis Sirusas, New Yorko 11-o skyriaus pirm., pranešė, kad šį skyrių įsteigė ir 10 metų vadovavo Vytautas Abraitis, parodęs gražios iniciatyvos tiek sąjungos darbuose tiek vietoje derindamas veiklą su kitomis New Yorko org-mis.

Taip pat jis pabrėžė, kad skyrius ir toliau rems s-gos užsimojimus ir darbus, ir tie darbai artins mus prie Nemuno krantų, laisvų tėviškės laukų, ugdyt negestantią tremtinio meilę Lietuvai.

Albinas Trečiokas, Newarko sk. pirm., savo pranešime pažymėjo, kad jų skyrius nariais negausus, tačiau svarbu, kad jie vieningi ir atsidėję dirba tą darbą.

Paskutiniu laiku, — sakė Trečiokas, — Dirvai dažniau einant, jos turinui gyvėjant, tikimės, mūsų veikla dar sustiprės. Centro valdybai, sąskrydžiams, LNF ir Vilties dr-jai pasiūta 1500 dol. Tai mažą sumą, bet ji sukelta tos mažos grupelės žmonių pastangomis.

Elizabeto sk. pirm. B. Vyliaudas nusiskundė, kad jų vietovė randasi užkampy, kurį New Yorkas nustelbia visokiais darbais ir veikla, todėl ji mažai dirba atskirai, o jungiasi į bendrą sąjungos veiklą.

Šiuos dešimtmetį mininčius Tautinės Sąjungos skyrius žodžiu sveikino Generalinis konsulas Jonas Budrys, ALB-ės Tarybos pirm. Jonas Šepetys, Liet. Mot. Atstovybės pirm. V. Leskaitienė, LNF vardu E. Čekienė, Moterų Vienybės-H. Kulber ir k. Daug sveikinimų gauta raštu.

Šventės pasisekimui daug pasidarbavo ir šių Tautinės S-gos skyrių moterys, gardžiai pagaminę ir meniškai išpuošę stalią lietuviško skonio valgiais.

Ypatingai daug rūpesčio ir darbo teko atlikti Stellai Abraitienei, Elenai Sirusienei, Broni Oniūnienai, Danutei Senikienai ir Ievai Trečiokienei, sutikusioms organizuoti antrąją iškilnių dalį — atgaivą.

Šio 10-čio sukakties proga skyrių atstovai: J. ir E. Sirusai, A. Diržys ir P. Narvydas sekančią dieną aplankė New Yorko Tautinės sąjungos ilgametį veikėją, sergantį ir negalėjusį kartu dalyvauti Juozą Ginką.

E. Čekienė

Neseniai Bostone, LTS namuose, įvyko Lietuvių Enciklopedijos redaktorių ir bendradarbių pasitarimas. Sėdi iš kairės: red. dr. J. Girnius, V. Kulbokienė, inž. K. Kriščiukaitis, dr. J. Leimonas, L. E. leidėjas J. Kapočius, kun. dr. J. Vaišnoras, Faustas Kirša, Stovi: J. Sopa, Balta, V. Vizgirda, J. Mažiulis, Lileikis, inž. Vasys, dr. B. Mickevičius, prof. J. Puzinas, St. Santvaras, A. Keturakis, red. A. Bendorius, prof. J. Rukytis, dr. B. Baškys, red. Pr. Čepėnas, P. Pilka, J. Vaičaitis, A. Gustaitis, J. Jašin: kas.